

12/12/23

HLO0115 - LLB GenLLB (Three Year Course) (60:40)

Paper / Subject Code: 075713 / Interpretation of Statutes

Marks: 60

Time: 2 hours

12 Marks

Q1) Answer in two sentences (Any 6).

1. Name any to external aids to Interpretation.
2. What is a 'Codifying Statute'?
3. Explain the principle of 'Ejusdem Generis'.
4. Explain 'Immovable Property' as per General Clause Act.
5. What is 'Taxing Statute'.
6. State how to construe a 'Penal Act.'
7. Explain the term 'Official Gazette' under General Clauses Act 1897.
8. Explain the 'Doctrine of Prospective overruling'.
9. Explain the 'Primary rule of Interpretation.'
10. What is an 'Enabling statute'.

Q2) Short notes: (Any 2)

12 marks

1. Delegatus non-potest delegare.
2. The 'Golden rule of Construction.'
3. Commencement and termination of time.
4. Marginal notes.

Q3) Situational Questions-(Any 2)

12 Marks

1. A State law on education conflicted with the union law on education already enacted by Parliament.
  - i) which law on education would prevail in the State in the above case. Also state the Article of the Constitution to support your view.
  - ii) State and explain the Doctrine to be applied to resolve the conflict.

2) In interpreting provisions of statute which is intended to achieve the object and doing social justice to women workers employed in the plantations and which squarely falls within the pure view of Article 42, of the Constitution.

I) What rule of construction has to be adopted by the Court? Give reasons.

II) Provisions of statutes in favour of women worker is known as ----

III) State the nature of statute which confers benefits a class of person.

IV) can there be a judicial review to the interpretation made by court.?

3) The Parliament passed an Act on 1st January 2003, but provided that the Act would commence from 1st June 2003 and remain in force till 30th May 2005. The Act received the assent of the President on 3rd of March 2003.

I) State the date and time from which the Act would commence.?

II) State the date and time from which the Act would have commenced had the Parliament not prescribe a date.

III) What is proper expression for referring to such type of statute- a permanent statute or a temporary statute.

4) A passenger made a false declaration under section 116 of the Fiji Customs ordinance. The accused contended that he had no guilty mind.

I) Whether the accused is liable?

II) Which Principle of interpretation is applicable herein.?

Q4) Answer in brief (Any 2)

24 Marks

1. Discuss the principles of Interpretation of taxing statutes.

2. Briefly deal with the 'Liberal rule of construction.'

3. Discuss the 'Mischief Rule' with Relevant cases.

4. Explain External Aids of Statutory Interpretation. Mention the various external Aids and explain in detail the Role of Dictionaries and text Books and Parliamentary Debates as External Aids.

*****

वेळ: २तास

गुण: ६०

Q1) दोन वाक्यात उत्तर द्या (कोणत्याही 6).

12 गुण

1. इंटरप्रीटेशनसाठी कोणत्याही बाह्य सहाय्यांना नाव द्या.
2. 'कोडीफायिंग स्टॅट्युट' म्हणजे काय?
3. 'एजुस्डेम जेनेरिस' चे तत्व स्पष्ट करा.
4. सामान्य कलम कायद्यानुसार 'अचल मालमत्ता' स्पष्ट करा.
5. 'कर आकारणी कायदा' म्हणजे काय.
6. 'दंड कायदा' कसा लावायचा ते सांगा.
7. सामान्य कलम कायदा 1897 अंतर्गत अधिकृत राजपत्र' या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा.
8. 'प्रॉस्पेक्टिव्ह ओव्हररूलिंगचा सिद्धांत' स्पष्ट करा.
9. 'व्याख्येचा प्राथमिक नियम' स्पष्ट करा.
10. 'सक्षम कायदा' म्हणजे काय.

Q2) लहान नोटस लिहा. (कोणत्याही 2)

12 गुण

1. डेलीगेट्स नॉन-पोटेस्ट डेलेगेर.
2. रचनात्मकतेच सुवर्ण नियम'
3. वेळेची सुरुवात आणि समाप्ती.
4. सीमांत नोटस.

Q3) परिस्थितीविषयक प्रश्न सोडवा. (कोणतेही 2)

12 गुण

1. शिक्षणावरील राज्य कायदा संसदेने आधीच लागू केलेल्या शिक्षणावरील केंद्रीय कायद्याशी विरोधाभास आहे.

i) वरील प्रकरणात राज्यात कोणता शिक्षण कायदा लागू होईल.

तुमच्या मताचे समर्थन करण्यासाठी राज्यघटनेचे कलम देखील सांगा.

ii) संघर्षाचे निराकरण करण्यासाठी लागू करावयाची शिकवण सांगा आणि स्पष्ट करा.

2) कायद्याच्या तरतुदीचा अर्थ लावणे ज्याचा हेतू साध्य करणे आणि वृक्षारोपणात काम करणाऱ्या महिला कामगारांना सामाजिक न्याय देणे आणि जे संविधानाच्या अनुच्छेद 42 च्या शुद्ध दृष्टिकोनामध्ये येते.

i) रचनात्मकतेचा कोणता नियम न्यायालयाने स्वीकारावा? कारणे द्या.

ii) महिला कर्मचार्यांच्या बाजूने असलेल्या कायद्यातील तरतुदी ----- म्हणून ओळखल्या जातात.

iii) कायद्याचे स्वरूप सांगा ज्यामुळे एखाद्या वर्गाला फायदा होतो.

iv) न्यायालयाने केलेल्या व्याख्येचा न्यायिक आढावा घेता येईल का?

3) संसदेने 1 जानेवारी 2003 रोजी एक कायदा संमत केला, परंतु कायदा 1 जून 2003 पासून सुरू होईल आणि 30 मे 2005 पर्यंत लागू राहिल अशी तरतूद केली. या कायद्याला 3 मार्च 2003 रोजी राष्ट्रपतींची संमती मिळाली.

i) कायदा कोणत्या तारखेपासून सुरू होईल ते सांगा.

ii) संसदेने तारीख निर्धारित केली नसती तर कायदा कोणत्या तारखेपासून सुरू झाला असता ते सांगा.

iii) अशा प्रकारच्या कायद्याचा संदर्भ देण्यासाठी योग्य अभिव्यक्ती काय आहे- कायमचा कायदा किंवा तात्पुरता कायदा.

4) फिजी कस्टम्स अध्यादेशाच्या कलम 116 अंतर्गत एका प्रकाशने खोटी घोषणा केली. आपल्या मनात दोषी नसल्याचा आरोप आरोपीने केला.

i) आरोपी जबाबदार आहे की नाही?

ii) येथे विवेचनाचे कोणते तत्व लागू आहे?

Q4) थोडक्यात उत्तर द्या (कोणतेही 2)

24 गुण

1. कर आकारणी कायद्याच्या व्याख्याच्या तत्त्वांची चर्चा करा.
2. 'रचनात्मकतेचा उदारमतवादी नियम' थोडक्यात हाताळा.
3. संबंधित प्रकरणांसह 'मिसचीफ रूल' ची चर्चा करा.
4. वैधानिक व्याख्येचे बाह्य सहाय्य स्पष्ट करा. विविध बाह्य सहाय्यांचा उल्लेख करा आणि बाह्य सहाय्य म्हणून शब्दकोश आणि पाठ्यपुस्तके आणि संसदीय वादविवादांची भूमिका तपशीलवार स्पष्ट करा.

*****

3/11/2022

OP: 14369

(2 Hours)

[Total Marks: 60]

Q1. Answer in two or three sentences. (Any 6)

24

1. Give any two examples of 'Enabling Statute'.
2. What do you mean by the term Statute?
3. Mention any two important purposes of Interpretation of Statute.
4. What do you mean by non-obstante Clause?
5. What is Constitutional interpretation of 'Ancillary Powers'?
6. What do you understand by the Maxim "Expressio Unius Exclusion Alterius"?
7. What is the purpose of statute conferring powers?
8. How should a Taxing Statute be interpreted?
9. Mention any two 'Internal Aids' of Interpretation?
10. Distinguish between Substantive and Procedural Laws?

Q2. Short Notes (Any 2)

12

1. Statute must be read as a whole.
2. Effect of repeal of a statute in the light of Section 6 of General Clauses Act, 1897.
3. Principle of 'Noscitur -a-sociis.'
4. Importance of Welfare Statute.

Q3. Answer the questions on Situational problem. (Any 2)

12

1. Safety instruction card of a domestic airline said drinking is prohibited in the craft. Mr X, a passenger on board objected saying "it is violation of his rights as International flights permit drinks". Mr X has filed a case against airlines questioning validity of clause prohibiting drinks.
  - i. Argue in favour of airlines using rules of interpretation of statute.
  - ii. Argue in favour of Mr X using rules of interpretation of statute.
- 2) A statute conferring free and compulsory education to children between the age of 6-14 was questioned by Mr Y. He said that the statute is violating fundamental right to choose as it is making education compulsory for children. In this background answer the following.
  - i.) Discuss presumption of constitutionality of a statute.
  - ii.) Who has the onus to prove unconstitutionality? Give reasons to your answer.

14369

3/12/2022

HLO0115 - LLB / Gen (New)
Paper / Subject Code: 75713 / Interpretation of Statutes

QP: 14369

3) Mr P, an employee took a bottle of water from the crate from from he was not permitted to take. The employer took disciplinary action against him and dismissed him for his conduct. The company's SOP prescribed Stealing as an offence punishable with dismissal from employment.

- i.) Write about presumption of interpretation against intending injustice.
- ii.) Are rules and SOPs made by the employer subject to interpretation by the Court? Give reason to your answer.

4) An Act was passed by the Parliament of India and which got assented on 1st April 2010 by the President of the country. The Act does not mention its date of coming into operation.

- i.) When will the Act Come into force.
- ii.) Section 5 of General Clauses Act, 1897 provides for commencement of statute. Discuss about Section 5 of General Clauses Act, 1897.

Q 4. Answer in detail. (Any 2)

12

1. Discuss in detail Heydon's rule of Interpretation.
2. Discuss Golden Rules of Interpretation in light of Joseph Shrine case.
3. Discuss following external aids to interpretation.
  - i) Dictionary
  - ii) History of legislation.
4. Discuss in detail doctrine of 'Prospective Overruling.'

112/22

QP: 14369

(२ तास)

[गुण ६०]

Q1. खालील प्रश्नांवर दोन ते तीन वाक्यात उत्तर द्या. (कोणतेही 6)

24

1. सक्षम कायदा ची कोणतीही दोन उदाहरणे द्या.
2. 'विधान' या शब्दाचा अर्थ काय आहे?
3. कायद्याच्या स्पष्टीकरणाची कोणतेही दोन महत्त्वाचे उद्दीष्ट स्पष्ट करा.
4. 'नॉन-ऑब्स्टंट क्लॉज' म्हणजे काय?
5. सहायक अधिकारांची घटनात्मक व्याख्या काय आहे?
6. मॅक्झिम एक्सप्रेशिओ युनिस, एक्सक्लुशन अल्टेरिअस द्वारे तुम्हाला काय समजते?
7. कायद्याला अधिकार प्रदान करण्याचा उद्देश काय आहे?
8. कर आकारणी कायद्याचा अर्थ कसा लावावा?
9. इंटरप्रीटेशनच्या कोणत्याही दोन अंतर्गत साधनांचा उल्लेख करा?
10. वस्तुनिष्ठ आणि प्रक्रियात्मक कायदे यातील फरक ओळखा?

Q2. टिपा लिहा (कोणतेही 2)

12

1. कायदा संपूर्ण वाचला पाहिजे.
2. सामान्य कलम कायदा, 1897 च्या कलम 6 च्या प्रकाशात कायदा रद्द करण्याचा परिणाम.
3. नॉसिटर असोसिस चे तत्त्व.
4. कल्याणकारी कायद्याचे महत्त्व.

Q3. परिस्थिती विषयक समस्यांवरील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही 2)

12

1) देशांतर्गत विमान कंपनीच्या सुरक्षा सूचना कार्डमध्ये म्हटले आहे की यानात मद्यपान करण्यास मनाई आहे. मिस्टर एक्स, बोर्डावरील एका प्रवाशाने "आंतरराष्ट्रीय फ्लाइंगने ड्रिंक्सला परवानगी न दिल्याने हे त्याच्या अधिकारांचे उल्लंघन आहे" असे म्हणत आक्षेप घेतला. मिस्टर एक्स यांनी ड्रिंक्सवर बंदी घालणाऱ्या कलमाच्या वैधतेवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित करणाऱ्या एअरलाइन्सविरुद्ध गुन्हा दाखल केला आहे.

i) कायद्याच्या व्याख्याचे नियम वापरून एअरलाइन्सच्या बाजूने युक्तिवाद करा.

ii) कायद्याच्या व्याख्याचे नियम वापरून श्री X.च्या बाजूने युक्तिवाद करा.

14369

3/12/22

OP: 14369

2) 6 ते 14 वयोगटातील मुलांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण देणाऱ्या कायद्यावर श्री. वाय यांनी प्रश्न केला होता. ते म्हणाले की, हा कायदा मुलांसाठी शिक्षण अनिवार्य करत असल्याने निवड करण्याच्या मूलभूत अधिकाराचे उल्लंघन करत आहे. या पार्वभूमीवर पुढील उत्तरे द्या.

i. कायद्याच्या घटनात्मकतेच्या अनुमानावर चर्चा करा.

ii. असंवैधानिकता सिद्ध करण्याची जबाबदारी कोणाची आहे? तुमच्या उत्तराची कारणे स्पष्ट करा.

3) श्री पी. ए. ए. कार्यालयाने क्रेटमधून पाण्याचा बाटली घेतली ज्यातून त्याला घेण्याची परवानगी नव्हती. मालकाने त्याच्यावर शिस्तभंगाची नारवाई केली आणि त्याच्या वर्तनासाठी त्याला बडतर्फ केले. कंपनीच्या SOP ने घोरीला लोकरितून काढून टाकण्यासह दंडनीय गुन्हा म्हणून विहित केले आहे.

i. अन्यायाच्या विरुद्ध अर्थ लावण्याच्या गृहीतकाबद्दल लिहा.

ii. नियोक्त्याने बनवलेले नियम आणि SOPs हे न्यायालयाच्या स्पष्टीकरणाच्या अधीन आहेत का? तुमच्या उत्तराचे कारण लिहा.

4) भारताच्या संसदेने एक कायदा मंजूर केला आणि त्याला देशाच्या राष्ट्रपतींनी 1 एप्रिल 2010 रोजी संमती दिली. या कायद्यात त्याच्या अंमलबजावणीच्या तारखेचा उल्लेख नाही.

i). कायदा कधी लागू होणार.

ii). सामान्य कलम कायदा, 1897 च्या कलम 5 मध्ये कायदा सुरू करण्याची तरतूद आहे. सामान्य कलम कायदा, 1897 च्या कलम 5 बद्दल चर्चा करा.

Q4) तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही 2)

12

1. हेडॉनच्या इंटरप्रिटेशनच्या नियमाची तपशीलवार चर्चा करा

2. जोसेफ श्राइन प्रकरणाच्या प्रकाशात स्पष्टीकरणाच्या सुवर्ण नियमांची चर्चा करा.

3. अर्थ लावण्यासाठी खालील बाह्य सहाय्यांची चर्चा करा.

1) शब्दकोश

2) कायद्याचा इतिहास

4.) संभाव्य ओव्हररुलिंगच्या सिद्धांतावर तपशीलवार चर्चा करा. (स्पष्टीकरण लिहा.)

09/01/2019

Paper / Subject Code: 67903 / Interpretation of Statutes

LLB Sem - V
BLS Sem - IX

Time: 3 Hours

(100 marks)

Q I. Answer in two sentences: (All questions are compulsory.)

(20 marks)

- a) Explain sententia legis.
- b) What is doctrine of occupied field?
- c) What is the importance of marginal notes and punctuation in interpretation?
- d) What is remedial statute? Give one example.
- e) What is Penal statute? How is it interpreted?
- f) What is interpretation of Statutes?
- g) Explain the term person according to the General Clause Act?
- h) What is a disabling Statute?
- i) Explain the term movable property under General Clause Act?
- j) Explain the term Year and vessel under the General Clause Act?

Q .II Write short notes on. (Any four).

(20 marks)

- a) Doctrine of Prospective overruling.
- b) Grammatical rule of interpretation.
- c) Effect of repeal.
- d) Mischief rule.
- e) Harmonious construction.
- f) Interpretation of taxing statute.

Q III. Situational Problem (any two).

(12 marks)

- 1) Section 27 of the General Clauses Act, 1897, states the meaning of service by post.
  - a. What is the meaning of service by post?
  - b. When will a service be deemed to have been effected?
- 2) In *Golak Nath v State of Punjab* the Supreme Court held that amendment is law but the decision will apply only for future cases.
  - a. Which principle is applied?
  - b. What is retrospective operation of Statutes?
- 3) A central act requires that document to be served by post.
  - a. What is the meaning of document under General Clause Act?
  - b. Explain service by post under General Clause Act?

Q IV Write an essay on any four (48 marks)

- a) Explain the principle of Constitutional interpretation?
- b) What are the external aid to interpretation of statutes?
- c) Explain the basic rules of interpretation with case laws?
- d) What is ejusdem generis and noscitur a sociis?
- e) What are the internal aids to interpretation of statutes?
- f) Analyse interpretation of penal statutes?

*****

7/11/19

वेळ: ३ तास

एकूण गुण: १००

प्र.१ प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.)

(२० गुण)

- अ) 'सेनटेनशिया लेगीस' चे वर्णन करा
- ब) व्यापलेले क्षेत्र ची शिकवण काय आहे ?
- क) व्याख्या करताना मार्जिनल नोट्स आणि विरामचिन्हांचे महत्व काय असते?
- ड) उपचारात्मक कायदा म्हणजे काय? उदाहरण द्या.
- ई) दंड कायदा म्हणजे काय? त्याची व्याख्या कशी करतात?
- ग) कायद्यांची व्याख्या म्हणजे काय ?
- फ) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमां प्रमाणे "व्यक्ती" (पर्सन) हा शब्द समजवा.
- ज) अक्षम (डिसब्लिंग) कायदा म्हणजे काय?
- झ) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमां प्रमाणे 'चल' (मूव्हबल) सालमत्ता म्हणजे काय?
- च) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमां प्रमाणे वर्ष आणि पात्र (वेसल) म्हणजे काय?

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांवर टिपा लिहा.

(२० गुण)

- अ) प्रोस्पेक्टिव्ह रुलिंग ची शिकवण काय.
- ब) व्याख्या चे व्याकरणार्थी कायदे.
- क) कायदा रद्द होण्याचे परिणाम.
- ड) अपकारक (मिस्टिचइफ़) नियम
- ई) सुसंवाद संरचना.
- ग) कायद्याच्या व्याख्या.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांना कारणासहित सोडवा.

(१२ गुण)

- १) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमां १८९७; चें कलम २७ हे "सर्विस बाय पोस्ट" चा अर्थ स्पष्ट करतो.
अ. सर्विस बाय पोस्ट चा अर्थ काय?
ब. सर्विस पूर्ण झाल्याचे काढे गृहीत ठरवता येईल?
- २) गोलक नाथ वि पंजाब राज्य हया केस मध्ये असा निर्णय दिला कि दुरुस्ती (अमेंडमेंट) हा कायदा आहे पण हयाचा निर्णय फक्त पुढील केस ना बाधील/लागू असेल.
अ. हयात कोणते तत्व लागू आहेत?
ब. कायद्याचा भूतपूर्व परिणाम म्हणजे काय?
- ३) एका केंद्रीय कायद्या प्रमाणे सर्विस पोस्टाने केली पाहिजे.
अ. सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ प्रमाणे कागदपत्र (डॉक्युमेंट) चा अर्थ लिहा.
ब. सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन प्रमाणे पोस्टाने सेवा (सर्विस बाय पोस्ट) चा अर्थ लिहा.

प्र.४ कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(४६ गुण)

- अ) संविधानाच्या तत्वांची व्याख्या कोणत्या तत्वांवर आधारित आहेत?
- ब) व्याख्या ची बाह्य आयुधाय.
- क) व्याख्याच्या मूलभूत कायदे कोणते, केसेस सहित समजावा.
- ड) एजुस्डम जेनेरीस आणि नोसिटूर ए सोकसिस म्हणजे काय?
- ई) कायद्याची व्याख्या कराचे अंतर्गत आयुधाय (इंटर्नल एड्स) काय आहेत ?
- ग) दंड कायदाची व्याख्या कशी करतात ते स्पष्ट करा.

*****

715/19

LLB sem V
BLS sem IX

Time: 3 Hours

(100 marks)

Q I Answer in two sentences: All questions are compulsory.

(20 marks)

- What is golden rule of interpretation?
- What is grammatical rule of interpretation?
- What is Heydon's rule?
- Explain expressio unius est exclusio alterius?
- What is affidavit according to the General Clause Act?
- Explain the term 'father' and the term 'year' according to the General Clause Act?
- What is the financial year according to the General Clause Act?
- Explain the importance of headings and marginal notes in interpreting a statute?
- Explain the term movable property under the General Clause Act?
- What is the doctrine of pith and substance?

Q II. Write short notes: (any four).

(20 marks)

- Doctrine of eclipse.
- Delegated legislation.
- Presumption in interpretation.
- General and Special Statutes.
- Repeal of statutes.
- Service by post.

Q. III. Answer any two.

(12 marks)

- The long title of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015 states that An Act to consolidate and amend the law relating to children alleged and found to be in conflict with law and children in need of care and protection by catering to their basic through proper care, protection, development, treatment social re-integration, by adopting a child friendly approach in the adjudication.
  - Explain the importance of Long title in interpretation?
  - What kind of legislation is The Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015?
- In *Keshavananda Bharati v State of Kerala*, the Supreme Court while interpreting the word 'amendment' in Art. 368 referred to the Preamble of the Constitution.
  - What is the importance of preamble while interpretation?
  - Explain the importance of internal aid to interpretation?
- Section 11 of the Family Court's Act, 1984 states as follows:-
In every suit or proceeding to which this Act applies, the proceedings may be held in camera if the family court desires and shall be so if either party so desires.
  - State and explain when, 'in camera' proceeding could be directory?
  - If any of the party insist that proceeding to be held in camera then can Court apply its discretionary power and hold that in camera proceedings is not required. Explain the rule of interpretation?

2/10
BLB 36M IX
BLB 26M IX

Q.IV Write an essay on any four:

(48 marks)

- a) Explain different internal aid in interpretation of statutes?
- b) Explain the basic rules of interpretation?
- c) Explain mandatory and directory rule of interpretation?
- d) What is the effect of repeal?
- e) Explain the principle in interpretation of Constitution?
- f) Explain external aid to interpretation?

*****

वेळ: ३ तास

एकूण गुण: १००

प्र.१ प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.)

(२० गुण)

- गोल्डन रूल म्हणजे काय?
- व्याख्या चे व्याकरणार्थी कायदे म्हणजे काय?
- 'हेडन' नियम ची व्याख्या.
- 'एक्सप्रेससीओ उनीस इस्ट एक्सकॅलुसिओ अल्तेरिओ' समझवा.
- सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ प्रमाणे शपथपत्र (एॅफिडेव्हिट) चा अर्थ लिहा.
- सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ प्रमाणे 'पिता' आणि 'वर्ष' चा अर्थ लिहा.
- सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ प्रमाणे 'आर्थिक वर्ष' चा अर्थ लिहा.
- व्याख्या करताना शीर्षक आणि किरकोळ (मार्जिनल) नोट्स हयाचे महत्व सांगा.
- सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमां प्रमाणे 'चल' (मुव्हेबल) मालमत्ता म्हणजे काय?
- पीथ अँड सुब्स्टन्स ची व्याख्या लिखा

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांवर टिपां लिहा.

(२० गुण)

- एक्लीप्स ची शिकवण.
- प्रतिनिधी कायदा.
- व्याख्या मध्ये अदाज (प्रेसुम्पशन).
- साधारण आणि खास कायदे.
- कायदा रद्द होण्याचे परिणाम.
- पोस्टाने सेवा (सर्विस बाय पोस्ट) चा अर्थ लिहा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांना कारणासहित सोडवा.

(१२ गुण)

- जुवेनाईल जस्टिस (केयर अँड प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रन) ऍक्ट, २०१५ चे दीर्घ (लॉन्ग) शीर्षक असे म्हणते कि कायद्याशी संघर्ष करणारी बालके आणि काळजी घेण्याची व संरक्षणाची गरज असलेले मुले, त्यांच्यासाठी योग्य ती काळजी, संरक्षण व उपचार यांची तरतूद करून त्यांच्या विकासाविषयक गरजा पुरवून आणि त्यांच्या संबंधातील प्रकरणांचा निवाडा करताना व निकालात काढताना, मुलांचे हीतसंबंधी जास्तीत जास्त जपण्यासाठी त्यांच्याशी मैत्री पूर्ण दृष्टीकोन अवलंबणे आणि या अधिनियमाखाली स्थापन करण्यात आलेल्या विविध संस्था मार्फत त्यांचे कायमस्वरूपी पुर्नवसन करण्यासाठी त्यांच्या संबंधातील कायद्याचे एकीकरण करणे व त्यात सुधारणा करणे अधिनियम.

अ. दीर्घ शीर्षकाचे व्याख्या मधले महत्व सांगा

ब. जुवेनाईल जस्टिस (केयर अँड प्रोटेक्शन ऑफ चिल्ड्रन) ऍक्ट, २०१५ कोणत्या प्रकारचा कायदा आहे?

- 2) केशवानंद भरती वि केरळ राज्य मध्ये संविधानाच्या अनुच्छेद क्र.३६८ मधील "दुरुस्ती" (अमेंडमेंट) ह्या शब्दाची व्याख्या करताना संविधानाच्या प्रस्थावनेचा संघर्ष घेतला आहे.
अ. व्याख्या करताना प्रस्थावनेचे काय महत्व आहे?
ब. व्याख्या करताना "अंतर्गत आयुधायचे" (इंटर्नल एड्स) महत्व काय आहेत?
- 3) कुटुंब कायदा, १९८४ कलाम ११ मध्ये असे म्हटले आहे कि , प्रत्येक प्रकरणात ज्याला हा कायदा लागू आहे, जर कुटुंब न्यायालयाची इच्छा असेल तर कामकाज इन कॅमेरा पद्धतीने नोंद करू शकतात, व पक्षकारांनी मर्जी असेल तर.
अ.लिहा व स्पष्ट करा केव्हा 'इन कॅमेरा' प्रक्रिया निर्देशाकीय असू शकेल?
ब.जर एखादे पक्षकार कार्यवाही 'इन कॅमेरा' करण्यास विनंती करतात , तर न्यायालय स्वतःचा विवेक असेल सामर्थ्य वापरून सदर इन कॅमेरा प्रक्रियेला नाकारू शकते. ह्यात व्याख्या करण्याचा कायदा सांगा.

प्र.४ कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(४६ गुण)

- अ)कायद्याच्या व्याख्या कराचे अंतर्गत आयुधाय (इंटर्नल एड्स) काय आहेत ?
ब) व्याख्याच्या मूलभूत कायदे कोणते, केसेस सहित समजावा.
क) अनिवार्य (मांडेटोरी) आणि निर्देशिक (डिरेक्टरी) व्याख्या करायचे कायदे
ड) कायदा रद्द होण्याचे परिणाम काय असतात?
ई) संविधानाच्या तत्वांची व्याख्या कोणत्या तत्वावर आधारित आहेत?
ग) व्याख्या ची बाह्य- आयुधाय.

*****

UB Sem - V

Q.P. Code :04203

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Questions are compulsory.
  2. Figure to the right indicate full marks.
  3. Give case law/reasons wherever necessary.

- Q.1) Answer in 2-3 Sentences 20
1. Define 'Good Faith' As Defined in The General Clauses Act 1897
  2. Define 'Father' as defined in The General Clauses Act 1897
  3. Explain ' Delegatus non potest delegare'
  4. What is Vessel As Defined in The General Clauses Act 1897
  5. State and explain the rule of Literal Construction
  6. What is a Codifying Statute?
  7. Explain the importance of Historical Background as an aid to Interpretation
  8. Name any three Internal Aids to Statutory Interpretation
  9. What is the Purpose of Interpretation of Statutes
  10. What is Sententia Legis.
- Q.2) Write Short Notes (Any Four) 20
1. Ejusdem Generis
  2. Consequences of Repeal of a Statute
  3. Doctrine of Prospective Overruling
  4. Proviso (Its Purpose and importance)
  5. Golden Rule
  6. Preamble
- Q.3) Attempt the Situation-Based Problems (Any Two) 12
1. Section 27 of The General Clauses Act (1897) outlines the meaning of 'Service By Post'
    - a. When will the Service be deemed to have been effected?
    - b. Explain the Expression "Service by Post"
  2. The question in Seward v. The Vera Cruz was whether Section 7 of the Admiralty Court Act of 1861, which gave jurisdiction to that Court over "any claim for damage done by any ship" also gave jurisdiction over claims for loss of life which would otherwise come under the Fatal Accidents Act(1855)
    - a. Explain the Applicability of the Maxim "Generalis Specialibus Non Derogant' in this case
    - b. What is a General Act and what is a Special Act?

81/10/20

L0515 & L0819 / L0120 INTERPRETATION OF STATUTES

V-1112 311

Q.P. Code :04203

- 3. Section 11 of the Family Courts Act 1984 reads as Under -'In every suit or Proceeding to which the act applies, the proceedings may be held 'in Camera' if the Family Court desires and Shall be so if Either Party so Desires'
  - a. State and explain when 'In Camera ' proceedings would be Mandatory
  - b. State and explain when 'In Camera' proceedings would be Directory

Q.4) Write in detail (Any four)

- 1. Discuss the Mischief Rule with relevant Cases
- 2. Doctrine of Severability with relevant Cases
- 3. Name and explain External Aids to Statutory Interpretation
- 4. 'Statute Must be read as a Whole' Discuss
- 5. Discuss the Strict Construction of Penal Statutes
- 6. Explain the role of Legislative Intention' in Interpretation of a Statute.

Q.P. Code :04203

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. सर्व प्रश्न सोडवा.
  2. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
  3. आवश्यक तेथे कारणे/केस-लॉ द्या.

२०

प्र.१ खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे दोन वाक्यात लिहा.

१. सर्व साधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ अन्वये सदभाव या संज्ञेचा अर्थ लिहा.
२. सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ अन्वये पिता या संज्ञेचा अर्थ लिहा.
३. मुखत्यार मुखत्यारास नेमू शकत नाही-हे तत्व स्पष्ट करा.
४. सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमन १८९७ अन्वये नाव/ जहाज या संज्ञेचा अर्थ लिहा.
५. शब्दशः अर्थबोधनाची व्याख्या लिहा.
६. कोडीफाईंग स्टॅट्युटचा अर्थ लिहा.
७. ऐतिहासिक पार्श्वभूमीचे अर्थबोधनातले महत्व लिहा.
८. अर्थबोधनातील तीन अंतर्गत सहाय्यकांची नवे लिहा.
९. अर्थबोधनाचे उपयोग स्पष्ट करा.
१०. सेंटॅशिया लेजीसचा अर्थ लिहा.

२०

प्र.२ कोणत्याही चार टीपा लिहा

१. ऐज्युसडम जनरीस
२. कायद्याच्या रद्दबातलतेचे परिणाम
३. प्रॉस्पेक्टिव्ह ओव्हररुलिगचे तत्व
४. अट/शर्त/परंतुका वर टीप लिहा.
५. गोल्डन रूल वर टीप लिहा.
६. प्रस्ताविका वर टीप लिहा.

१२

प्र.३ कोणतेही दोन लिहा.

१. केंद्रीय अधिनियमाप्रमाणे "दस्तऐवज बजावणी" पोस्टाद्वारे झाली पाहिजे.
२. दस्तऐवजाची बजावणी झाली असे केव्हा गृहीत धरले जाईल?
३. "पोस्टाद्वारे बजावणी" स्पष्टीकरण द्या.

Q.P. Code :04203

२. अॅडमीरॅलिटी कोर्ट अॅ१८६१ या कायद्यामधील कलम ७ जीवितहानिबद्दल नुकसान भरपाई मागण्याचा हक्क/न्यायकक्षा देतो का असा प्रश्न आहे, जी न्यायकक्षा या कलमाव्यतिरिक्त दि फॅटल ऑक्सिडेंट अॅक्ट अन्वये व अंतर्गत प्राप्त झाली असती.
१. या ठिकाणी 'जेनरॅलीस स्पेशिआलीबस नॉन डेरोगॅन्ट' हे न्यायतत्व (मॅक्सिम) लागू पडते काय? स्पष्ट करा .
  २. 'जनरल अॅक्ट' कशास म्हणतात व 'स्पेशल अॅक्ट' कशास म्हणतात?
३. कौंटुबिक न्यायालयाचे कायदा, १९८४ मधील कलम ११ पुढीलप्रमाणे आहे.
- "हा कायदा लागू असणाऱ्या प्रत्येक दाव्यामध्ये किंवा प्रकरणामध्ये, कामकाज कौंटुबिक न्यायालयास वाटल्यास 'ईन-कॅमेरा' चालविले जाईल आणि उभयपैकी कोणाही पक्षकारास तशी इच्छा असल्यास ईन-कॅमेरा चालविले जाईल
१. 'ईन-कॅमेरा' कामकाज चालविणे केव्हा निर्देशात्मक राहिल? स्पष्ट करा.
  २. 'ईन-कॅमेरा' कामकाज चालविणे केव्हा बंधनकारक (सक्तीचे) राहिल? स्पष्ट करा.

प्र.४ कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

१. अपकारक नियमाचे केस लॉच्या सहाय्याने वर्णन करा.
२. सीव्हीरीबिलिटीच्या तत्वाचे केस लॉच्या सहाय्याने वर्णन करा.
३. कायद्याच्या अर्थबोधनाच्या बाह्यसहाय्यकांचे वर्णन करा.
४. कायद्याच्या तरतुदी संपूर्णपणे वाचल्या पाहिजेत- सविस्तर विवेचन करा.
५. दंडनीय कायद्याचा कठोर/काटेकोर अर्थबोधनाचा नियम स्पष्ट करा.
६. कायद्याचा अर्थ लावण्यासाठी कायदेमंडळाच्या हेतूने महत्व स्पष्ट करा.

४८

IOS

29/6/2018

LLB Sem - ~~IV~~ V

BLB Sem - ~~III~~ IX

(3 Hours)

Q.P.Code:51246

(Total Marks:100)

Please check whether you have the right question paper.

- N.B.:
- 1) All the questions are compulsory.
  - 2) Figures to right indicate full marks.
  - 3) Cite relevant case laws wherever required.

Q1. Answer in two sentences each.

1. Explain Heydons rule- of construction?
2. Explain the term "Swear" according to the General Clauses Act
3. Define an Affidavit as per General clauses Act?
4. Explain the term "Registered" as per General Clauses Act?
5. Define Movable Property as per General Clauses Act?
6. State importance of Explanations in a Statute
7. What is a Mandatory Statute?
8. State and explain the Strict rule of construction?
9. Explain the doctrine of severability
10. State and explain the Principle applied in constructing a Penal Act?

20

Q2. Write Short Notes on any four of the following:-

- a) Kinds of Definitions
- b) Doctrine of Pith and Substance
- c) Headings
- d) Residuary Power
- e) Foreign Judgments
- f) Service by Post

20

Q3. Situational problems solve any two of the following:-

A) A Central Act defined the Offences but failed to prescribe the procedure for recovery of Fines for the Offences made out.

1. Explain the provision of the General clauses Act applicable in the above case.
2. What is an Offence under the General clauses Act?

12

B) Article 31C of the constitution of India embodies the Harmonious relationship between fundamental rights and the Directive Principles of State Policy.

1. Name the famous case in which the Supreme Court of India observed that the Fundamental rights and directive Principles constitute the Conscience of the Constitution.
2. Which feature of the constitution did the Supreme court uphold in striking down the portion of Article 31 C introduced by the Constitutional 25th Amendment?

- C) In Western India Plywood v/s P. Ashokan The Supreme Court interpreted Section 53 of the Employees State Insurance Act, 1948 setting out a limitation on the Liberal rule of interpretation.
1. What kind of a statute is the Employees State Insurance Act, 1948?
  2. Explain the limitation the Supreme Court spelt out in the above case.

Q4. Answer any four of the following:

- a) Critically analyze the internal aids to construction.
- b) Briefly deal with the Grammatical rule of Construction.
- c) Analyze the presumption against the retrospective operation of Statutes.
- d) Set out the Principles of interpretation of Taxation Statutes.
- e) Set out the highlights of the Doctrine of Harmonious Construction.
- f) Analyze the effects and consequences of Repeal.

(३ तास)

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
- २) योग्य ठिकाणी संबंधित नायनिर्णय लिहा.
- ३) उजवीकडे नमूद केलेले अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(एकूण गुण:१००)

- प्र.क्र १. प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.
- अ. रचनेचा हेडन्स नियम सांगा.
  - ब. सामान्य कलम कायदयानुसार 'शपथ' संज्ञा स्पष्ट करा.
  - क. सामान्य कलम कायदयानुसार 'प्रतिज्ञापत्र' व्याख्या स्पष्ट करा.
  - ड. सामान्य कलम कायदयानुसार 'नोंदणीकृत' व्याख्या सांगा.
  - इ. सामान्य कलम कायदयानुसार 'चल' मालमत्ता व्याख्या सांगा.
  - फ. कायद्यात देण्यात येणाऱ्या स्पष्टीकरणांचे महत्व सांगा.
  - ग. अनिवार्य कायदा म्हणजे काय?
  - ह. रचनेचा कठोर/कडक नियम सांगा आणि स्पष्ट करा.
  - य. तुटकतेची न्यायतत्व प्रणाली स्पष्ट करा.
  - ज. दंड अधिनियमांची रचना करताना वापरण्यात येणारी तत्वे सांगा आणि स्पष्ट करा.

- प्र.क्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा.

- अ. संज्ञेचे प्रकार
- ब. पिथ आणि सबस्टन्स न्यायतत्व प्रणाली
- क. शिर्षक
- ड. अविशिष्ट शक्ती/सामर्थ्य
- इ. परदेशी न्यायनिकाल
- फ. टपालयंत्रणे मार्फत सूचना

- प्र.क्र. ३. खालीलपैकी कित्याही दोन प्रासंगिकसमस्या कारणांसहित सोडवा.

- अ. एका केंद्रीय कायद्यात गुन्ह्यांची संज्ञा स्पष्ट करण्यात आली पण दंड वसूल करण्याच्या प्रक्रियेची / कार्यपद्धतीची नोंद करण्यात कायदा अयशस्वी ठरला.
१. सामान्य कलम कायद्यातील वरील प्रसंगाशी निगडित असलेल्या तरतूदी स्पष्ट करा.
२. सामान्य कलम कायद्यांतर्गत 'गुन्हा' म्हणजे काय?

- ब. संविधानाचे कलम ३१ क हे मूलभूत अधिकार आणि राज्याची अधिकृत दिशा दाखवणारी नीती/धोरण यातील सुसंवादी नात दर्शविते.
१. कुठल्या बहुचर्चित न्यायनिर्णयांतर्गत सर्वोच्च न्यायालयाने मूलभूत अधिकार आणि राज्यांची अधिकृत दिशा दाखवणारी नीती ही संविधानाचा विवेक आहे असे नमुद केले.
२. संविधानाची २५ वि घटनादुरुस्ती कलम ३१ क ची कुठली उपकलम / भाग सर्वोच्च न्यायालयानुसार खोडून काढणे हे संविधानाच्या महत्वाच्या वैशिष्ट्याचा एक भाग आहे असे ठरवले.

- क. पश्चिम भारत प्लायवुड विरुद्ध पी.अशोकन या न्यायनिर्णयात सर्वोच्च न्यायालयाने कर्मचारी राज्य विमा कायदा, १९४८ चे कलम ५३ ह्याची संरचना स्पष्ट करून रचने संबंधीत असलेल्या उदार नियमावर मर्यादा घातल्या.
१. कर्मचारी राज्य विमा कायदा, १९४८ कुठल्या स्वरूपाचा कायदा आहे?
२. वरील न्यायनिर्णयात सर्वोच्च न्यायालयाने उद्घोषित केलेल्या मर्यादा सांगा.

प्र.क्र ४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या. (कोणतेही चार)

- अ. संरचने करता उपलब्ध असलेल्या अंतर्गत मदतीचे बारकाईने विश्लेषण करा.
- ब. संरचनेचा व्याकरण संबंधित असलेल्या नियमांची चर्चा करा.
- क. कायद्याचे गतकाळाला लागू होण्याविरुद्ध असलेल्या पुर्वतत्वाचे विश्लेषण करा.
- ड. कर कायद्याच्या संरचने /अर्थासंबंधी असलेली तत्वे सांगा.
- इ. सुसंवादी संरचनासंबंधी असलेल्या न्यायिक तत्वप्रणालीची महत्वाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- फ. कायदा रद्दतेमुळे होणाऱ्या परिणामांचे बारकाईने विश्लेषण करा.

Q.P. Code :04202

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Give case law/reasons wherever necessary.

- Q 1) Answer in 2-3 Sentences :- (20)**
- 1) Define 'Immovable Property' as defined in The General Clauses Act 1897.
  - 2) What is Doctrine Pith and Substance?
  - 3) Define - Interpretation of Statutes.
  - 4) Define 'Son' as Defined in The General Clauses Act 1897.
  - 5) What is Causus Omissus
  - 6) Explain the Doctrine of Eclipse
  - 7) Explain the Rule of Noscitur a Sociis
  - 8) Define "Coming into operation of an Act" as Defined in The General Clauses Act 1897.
  - 9) Explain the Role of the Short Title as Internal Aid of Statutory Interpretation.
  - 10) What is Sententia Legis
- Q 2) Write Short Notes (Any Four) (20)**
- 1) Doctrine of Repugnancy
  - 2) Strict Construction of Taxing Statutes
  - 3) Directory and Mandatory Provisions
  - 4) Doctrine of Severability
  - 5) Role of Long title and Preamble as Internal Aid
  - 6) Definitions
- Q 3) Attempt the Situation Based Problems (Any Two) (12)**
- 1) In *Golaknath v State of Punjab*, The Supreme Court held that Amendment to the Constitution is "Law" within the meaning of Art 13 of the constitution, but the decision would apply for the Future
    - a. State the Famous Principle laid down in the case
    - b. Briefly explain the Principle
  - 2) Section 27 of The General Clauses Act (1897) outlines the meaning of 'Service By Post'
    - a. When will the Service be deemed to have been effected?
    - b. Explain the Expression "Service by Post"
  - 3) In *Nanavati v/s State of Bombay*, The Honourable Supreme Court held that the Power of the Governor under Article 161 of the Constitution to Grant Pardon or Suspend the sentence is not available during the Period the Matter is Sub Judice before the Supreme court.
    - a. Name the Doctrine applied by the S.C in this Case
    - b. Explain the Doctrine applied in this Case

Q.P. Code :04202

Q 4) Write In detail (Any Four)

(48)

- 1) State and explain the Golden Rule of Construction with relevant cases.
- 2) Explain 'External Aids' of Statutory Interpretation. Mention the various External aids and explain in detail the Role of Dictionaries and text Books and Parliamentary Debates as External aids
- 3) Discuss the Mischief Rule with relevant Cases
- 4) Mention Different types of Repeal of Statutes and Explain the Consequences of Repeal of a Statute
- 5) Discuss the principles of Interpretation of a Remedial statute
- 6) Analyze the Presumption of Constitutionality of a Statute

IOS

Sem - V LCB
Sem - IX BLS

~~1/12/2016~~

1/12/2016

QP Code : 305400

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) Figures to the **right** indicate **full marks**.
(3) Give caselaw/reasons wherever necessary.

1. Answer the following in **not more than two sentences**. 20
- Explain in brief the maxim 'Causus Omissus'.
  - What is the meaning of 'Express Repeal'?
  - Define 'Immovable Property' as laid down in the General Clauses Act.
  - Explain the concept 'Ejusdem Generis'.
  - What do you understand by 'Mischief Rule'?
  - Explain 'Ouster or exclusion of jurisdiction'.
  - What is understood by the term 'Absurdity'?
  - Explain the rule about 'Anomaly'.
  - What is the meaning of 'Proviso'?
  - What is the meaning of 'headings' in a Statute? What is its importance in interpreting a statute?
2. Write short note on any **four** :- 20
- Role of punctuation marks for interpreting statutes.
  - Restrictive and Extensive
  - Commencement and termination of time
  - Mimansa Rules of Interpretation
  - Doctrine of Repugnancy
  - Purposive Construction
3. Solve **any two** of the following :- 12
- A state Legislature enacted certain provisions for the welfare of students in High Schools, to further the Right to education. The School Management found those provisions financially Costly and adversely affecting their budget.
    - If two meanings could be interpreted about the said provision, one favouring the school management and other favouring the students, which meaning shall have to be adopted? Why?
    - Which principle of interpretation is used in such a situation?

[TURN OVER]

- (b) A person died leaving behind him property worth crores of Rupees and two Sons and a daughter. Some clauses of his testamentary will could be meant in more than two-three ways.
- What are the basic rules of interpreting such a will?
  - Can the will be declared void just because more than one meaning is possible in some of its contents? Why?
- (c) The RBI issued an ordinance declaring some currency notes as void from a particular date. The opposition political parties challenges the ordinance stating that only parliament can take such a move, so it was void.
- What type of powers were exercised by RBI according to you, about principles of interpretation of statutes?
  - What is the meaning of delegated legislation? Could it be excised by RBI ?
4. Answer **any four** of the following questions :-
- Explain fully the concept of 'Presumption of Constitutionality of a statute'.
  - Explain in full the meaning and provisions of Repeal of statute. What are the effects of such a repeal?
  - Explain in full along with the principle involved in the maxim 'Delegates non protest delegare'.
  - What is the meaning of interpretation of statute? Briefly explain important principles of such interpretation.
  - Explain what is 'Remedial' and 'Penal' statutes. Give various principles of interpretation which are attracted to them.
  - Explain the presumption against extra territorial operation of a statute.

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 (३) आवश्यक तेथे कारणे / केस लाँ द्या.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोनच वाक्यांमध्ये लिहा.

20

- (अ) 'कॅसस ओमिसस' ही मॅगझीम थोडक्यात स्पष्ट करा.
 (ब) व्यक्तपणे रद्द (एक्स्प्रेस रिपील) याचा अर्थ काय?
 (क) 'स्थावर मालमत्ता' याची जनरल क्लॉजेस ॲक्टमध्ये नमूद प्रमाणे व्याख्या सांगा.
 (ड) 'एज्युसडेम जनरीस' चे तत्त्व स्पष्ट करा.
 (इ) 'मिस्चीफ रूल' म्हणजे काय?
 (फ) "न्यायकक्षा वगळणे किंवा काढून टाकणे" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 (ग) 'असंगतता' (ॲबसर्ड्डीटी) म्हणजे काय?
 (ह) 'कायद्याशी विसंगत' (ॲनॉमली) चा नियम स्पष्ट करा.
 (आ) 'परंतुका' याचा अर्थ काय?
 (ज) 'हेडिंग' म्हणजे काय? कायद्यातील हेडिंगचे कायद्याच्या अर्थबोधनामध्ये काय महत्त्व आहे?

२. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा :-

20

- (अ) शुद्धलेखनाच्या खुणांचे कायद्याच्या अर्थबोधनामधील महत्त्व
 (ब) रेस्ट्रीक्टिव व एक्स्टेंन्सीव्ह
 (क) अर्थबोधनाचे मिमांसा नियम
 (ड) विरुद्ध तत्त्व (डॉक्ट्रीन ऑफ रेप्युग्रन्सी)
 (फ) हेतुमूलक (पर्पसीव्ह) अर्थबोधन

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :-

12

- (अ) एका राज्य विधिमंडळाने माध्यमिक शाळेतील मुलांच्या हितासाठी काही तरतुदी संमत केल्या. शिक्षणाचा अधिकार त्यांना मिळण्यासाठी शाळेच्या संस्थेला त्या तरतुदी खर्चिक व त्यांचे बजेट कोलमडवणाऱ्या वाटल्या.

[TURN OVER]

- (१) जर दोन अर्थ सदर तरतुदींचे अर्थबोधनातून निघाले, एक मुलांच्या बाजूने व एक शाळेच्या संस्थांच्या बाजूने तर कोणता अर्थ स्वीकारावा लागेल? का?
- (२) अशा परिस्थितीमध्ये कोणत्या तत्त्वाने अर्थबोधन करणे गरजेचे असते?

(ब) एका माणसाचे करोडो रुपयांची मालमत्ता व दोन मुले व एक मुलगी यांणे ठेवून निधन झाले. त्याने केलेल्या कायदेशीर मृत्यूपत्रामधील काही मुद्द्यांचे २-३ प्रकारे अर्थबोधन करता येत होते.

- (१) असे मृत्यूपत्र अर्थबोधन करताना प्राथमिक महत्त्वाचे नियम कोणते आहेत?
- (२) असे मृत्यूपत्र अवैध ठरवता येईल काय, केवळ या कारणामुळे की त्यातील काही मजकुराचे २-३ प्रकारे अर्थबोधन करता येते?

(क) एका ठराविक तारखेपासून काही चलनी नोटा अवैध झाल्याचे आर.बी.आय.ने हुकूम काढून ठरवले. राजकीय विरोधी पक्षांनी हा हुकूम आव्हानित केला हे म्हणत की केवळ संसद असे करू शकते, सबब तो हुकूम अवैध आहे असे म्हटले.

- (१) तुमच्या मते अर्थबोधनाच्या कोणत्या तत्त्वांचा वापर करून आर.बी.आय. ने सदर हुकूम काढण्याचा अधिकार वापरला?
- (२) डेलीगेटेड लेजीस्लेशन म्हणजे काय? हे तत्त्व आर.बी.आय. वापरू शकते काय?

४. खालील पैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- (अ) 'कायद्याच्या घटनात्मकतेचे गृहितीक' ही संकल्पना सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- (ब) कायद्याचे संपुष्टीकरण (रिपील) याबाबत अर्थ व तरतुदी सविस्तरपणे सांगून असे संपुष्टीकरण झाल्याचा परिणाम सांगा.
- (क) 'डेलिगेट्स नॉन प्रोटेस्ट डेलिगॅर' या मॅक्झीमचा अर्थ सांगा व त्यामधील तत्त्व सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- (ड) कायद्याचे अर्थबोधन म्हणजे काय? अशा अर्थबोधनाची महत्त्वाची तत्त्वे थोडक्यात स्पष्ट करा.
- (इ) 'उपायात्मक व दंडात्मक कायदे' म्हणजे काय ते स्पष्ट करून त्यांना लागू असणारी अर्थबोधनाची विविध तत्त्वे स्पष्ट करा.
- (फ) कायद्याचे आपल्या भू-कक्षेबाहेरील (एक्स्ट्रॉ-टेरिटोरियल) अंमलबजावणी बाबतच्या विरुद्ध गृहितक स्पष्ट करा.

Q.P. Code : 26013

(3 Hours)

[Total Marks :100

- N.B. : (1) All questions are compulsory
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Give reasons/case-law wherever necessary.

1. Answer the following in not more than 2 sentences. 20

- What do you mean by 'Express Repeal' ?
- What do you understand by 'Intention of the Legislature' ?
- What do you mean by 'Headings' in a statute ? What is its significance in statutory interpretation ?
- What is the meaning of 'internal aids' to construction of statutes ? Name any 3 such internal aids.
- What is the meaning of 'Remedial' or 'welfare' statutes ?
- What do you understand by 'delegated legislation' ?
- What is the meaning of the maxim 'casus Omissus' ?
- What is the meaning of 'rule of literal construction' ?
- What is the meaning of 'Affidavit' ?
- What is the meaning of 'Retrospective operation' of a statute ?

2. Write short Notes on any 4 (four) of the following. 20

- Mimansa Rules of interpretation.
- Non Obstante Clause
- Perpetual and Temporary statutes.
- Text Books as external aid to construction of statutes.
- Nature of Construction of Beneficial Legislation.
- Role of International Agreements and conventions in construction of Domestic Acts.

3. Solve any 2 (two) of the following situational problems. 12

- There was a legislation on Value Added Taxes (VAT) which contained the word "Furniture" in one of its provisions. The said word was not defined in the Act and the interpretation of that word was in issue, before a Court of Law.

Can the court rely upon a Dictionary to give the meaning of the word 'Furniture' for interpreting the provision contained in that Act ? Why?

- What would be the position if the word 'Furniture' had been defined in the said Act?

TURN OVER

- (b) An Act was passed by the parliament of India and it got assent of the President of India. No any provision was made in the said Act about its coming into operation.
- When is such Act deemed to come into operation?
  - Can such Act be rendered as null and void merely because it does not contain the date of commencement? Why?
- (c) Mumbai Tenancy and Agricultural Lands Act was amended and a word 'Plot' had more than two interpretations possible, in the given provision and only one interpretation favoured the rights of Farmers for whose benefit the said amendment in the Act was legislated.
- Which rule of interpretation shall have to be used and which interpretation of the said word will have to be accepted?
  - Give full reasons for your answer to above question.

4. Answer any 4 (four) of the following.

48

- What is the meaning of 'Interpretation of statutes'? Briefly explain some of the important basic principles of interpretation.
- What do you understand by 'internal aids' to construction? Explain any 3 of them in detail.
- What do you understand by subsidiary rules of interpretation? Enlist some of them and explain in full any 3 of such subsidiary rules of interpretation.
- What is the meaning of delegated legislation? What is its necessity? Can there be sub-delegation?
- Explain in full the rules about operation of statutes. When can an Act be allowed to be retrospective in operation?
- Explain in full the use of "The General Clauses Act" in the interpretation of statutes. Are there any limitation in its use?

TURN OVER

3

Q.P. Code : 26013

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडवायचे आहेत.
(२) उजव्या बाजूचे अंक गुण दर्शवितात.
(३) आवश्यक तेथे कारणे व केस लॉ द्या

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोनच वाक्यांत लिहा.

- (अ) व्यक्तपणे रद्द (एक्सप्रेस रिपील) म्हणजे काय ?
(ब) 'विधीमंडळाचा हेतू' म्हणजे काय ?
(क) एखाद्या विधिमध्ये "शिर्षक" (हेडिंग) कशास म्हणतात ?
विधीच्या अर्थबोधनामध्ये त्याचे काय महत्त्व आहे ?
(ड) विधीच्या रचनेमध्ये 'अंतर्गत आयुधे' (इंटर्नल एड्स) कशास म्हणतात ? कोणत्याही
अशा ३ अंतर्गत आयुधांची नावे लिहा.
(इ) लोकहिताचे किंवा उपचारात्मक (वेलफेअर किंवा रेमेडियल) कायदे म्हणजे काय ?
(फ) सुपूर्द-किंवा हस्तांतरीत (डेलिगेटेड) कायदे कशास म्हणतात ?
(ग) कॅसस् ओमिसस् या म्हणीचा अर्थ काय ?
(ह) शब्दशः रचनेचा नियम (रूल ऑफ लिटरेल कन्स्ट्रक्शन) म्हणजे काय ?
(ई) 'प्रतिज्ञापत्र' म्हणजे काय ?
(ज) कायद्याचा 'पूर्वलक्षी अंमल' म्हणजे काय ?

२. खालील कोणत्याही ४(चार) वर टिप्पणी लिहा.

- (अ) अर्थबोधनाचे मिमांसा नियम.
(ब) नॉन-ऑबस्टेन्ट क्लॉज.
(क) निरंतरचे व तात्पुरते कायदे.
(ड) कायद्याचे रचनेमध्ये बाह्य आयुध म्हणून पुस्तकांचा (टेक्स्ट बुक्सचा) उपयोग.
(इ) लोकहितकामके कायद्यांच्या रचनेचे स्वरूप.
(फ) अंतर्गत कायद्यांच्या रचनेमध्ये आंतरराष्ट्रीय करार व दस्त (कन्व्हेंन्शन्स) यांची भूमिका.

३. खालील कोणत्याही दोन प्रसंगाधारीत प्रश्न सोडवा.

- (अ) उद्दंड कराबाबत असलेल्या कायद्यामधील एका तरतुदीमध्ये 'फर्निचर' हा शब्द होता.
सदर शब्दाची सदर कायद्यामध्ये व्याख्या दिलेली नव्हती. सदर शब्दाचे अर्थबोधन हा
एका न्यायालयासमोर मुद्दा होता.

[TURN OVER

DB-Con. 436-16.

Q.P. Code : 26013

4

- (१) सदर 'फर्निचर' या शब्दाच्या अर्थबोधनासाठी च त्यानुरूप सदर तरतुदीचे अर्थबोधनासाठी न्यायालय शब्दकोषाचा वापर करू शकेल काय? का?
- (२) सदर कायद्यामध्ये सदर 'फर्निचर' या शब्दाची व्याख्या दिलेली असली तर वरील प्रश्नाच्या उत्तरात काय फरकाची स्थिती असली?
- (ब) भारतीय संसदेने एक कायदा पारित केला व त्यास भारताच्या राष्ट्रपतींनी मान्यताही दिली. सदर कायद्यामध्ये तो अंमलात येण्याबाबतची कोणतीही तरतूद करण्यात आलेली नाही.
- (१) सदर कायदा केव्हापासून अंमलात आल्याचे मानले जाईल?
- (२) सदर कायद्याचा अंमल कोणत्या तारखेपासून सुरू होईल हे त्या कायद्यामध्ये नमूद नाही याच कारणाने केवळ सदर कायदा निरर्थक व अवैध ठरेल काय? का?
- (क) मुंबई कूळ वहिवाट व शेत जमीन कायद्यामध्ये दुरुस्ती करण्यात येऊन 'भूखंड' या शब्दाची व्याख्या नव्याने लिहिण्यात आली. सदर 'भूखंड' या शब्दाच्या नव्या व्याखेची दोन प्रेक्षा अधिक वेगळ्या वेगळ्या प्रकारची अर्थबोधने शक्य आहेत. मात्र केवळ एकाच प्रकारचे अर्थबोधन शेतकऱ्यांच्या हक्क व अधिकारांच्या बाजूचे आहे. शेतकऱ्यांच्या हितासाठीच सदर कायद्यामधील दुरुस्ती करण्यात आली होती.
- (१) या प्रसंगी अर्थबोधनाचा कोणता नियम वापरावा लागेल आणि सदर शब्दाचे कोणते अर्थबोधन स्विकारावे लागेल?
- (२) वरील प्रश्नाचे तुमचे उत्तर संपूर्ण खुलासा व कारणे द्या.

४. खालीलपैकी कोणत्याही ४(चार) प्रश्नांची उर्ध्व उतरे लिहा.

- (अ) कायद्याचे अर्थबोधन म्हणजे काय? अर्थबोधनाची काही महत्त्वाची मूळ तत्त्वे थोडक्यात उलगडून लिहा.
- (ब) रचनेसाठी अंतर्गत आरुध् (इंटरनल एड्स) म्हणजे काय? त्यांचेपैकी कोणतीही तीन सविस्तर वर्णन करू शकते लिहा.
- (क) अर्थबोधनाचे संलग्न (संबसिडियरी) नियम कोणते? त्यापैकी काही नियम लिहून कोणतेही ३ असे अर्थबोधनाचे संलग्न नियम सविस्तरपणे चर्चात्मक लिहा.
- (ड) डेलिगेटेड लैजिस्लेशन याचा अर्थ काय? त्याची आवश्यकता काय? सब-डेलिगेशन करता येऊ शकते काय?
- (इ) कायदा अंमलात येण्याबाबतचे नियम संपूर्णपणे विवेचन करून लिहा. एखादा कायदा पूर्वलक्षी अंमलाने अंमलात आणाबयास केव्हा दिले जाते?
- (फ) "द जनरल ब्लॉजेस अॅक्ट" या कायद्याच्या अर्थबोधनासाठीचे वापराबाबत सविस्तरपणे माहिती लिहा. त्याचे वापरासंबंधी काही मर्यादा आहेत काय?

DB-Con. 436-16.

QP Code : 13039

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. :** (1) All questions are compulsory.
 (2) Figures to the right indicate full marks.
 (3) Give reasons/case-law wherever necessary.

1. Answer the following in not more than 2 sentences :- 20

- (a) What is the meaning of rule of literal construction?
- (b) What is the meaning of the term 'Vessel' under the General Clauses Act?
- (c) Explain briefly the doctrine of Pith and Substance.
- (d) Name any 2 internal aids to interpretation.
- (e) What is an 'enabling statute'?
- (f) Explain the importance of 'Legislative Debates' in the interpretation of statute.
- (g) What do you mean by 'Strict Construction'?
- (h) What is the meaning of 'affidavit'?
- (i) Explain the term 'sententia legis'.
- (j) What is the meaning of an 'Absurdity'?

2. Write short notes on any four of the following :- 20

- (a) Doctrine of Repugnancy.
- (b) Prospective operation of Penal Statutes.
- (c) 'Explanations' as aid to construction.
- (d) The rule of 'Ejusdem Generis'.
- (e) Coming into operation of an enactment.
- (f) Dictionaries as external aid to construction.

3. Solve any two of the following situational problems :- 12

(a) In the case of I.C. Golaknath v/s. state of Punjab the supreme court of India held that the amendment to the constitution is 'Law' under Article 13 of the constitution, but the decision would apply for the future.

- (i) State the famous principle of constitutional interpretation laid down in this case?
- (ii) Fully explain the said principle/theory.

[TURN OVER

(b) Marginal notes are those notes which are inserted at the side of sections in an Act and explain the effect of a section.

(i) State and explain when the Marginal Notes lose their importance as an aid.

(ii) State the role played by Marginal Notes in interpreting the Constitution of India.

(c) A person was prosecuted and sentenced during the continuance of a 'temporary Act', for violating its provisions. While he was still serving the sentence in jail, the said 'temporary Act' expired. In such situation.

(i) Can the said person be released from jail as soon as the said 'temporary Act' expires, although he has not served out his entire sentence? Give reasons.

(ii) State the case-law on this legal principle.

4. Answer any four of the following:-

48

(a) Critically comment on the maxim 'Generalis specialibus non-derogant'

(b) Enumerate various internal and external aids to construction of statutes. Explain how they are significant for interpretation of statutes.

(c) Explain the main rules of construction of a penal statute.

(d) Examine the presumption against extra-territorial operation of a statute.

(e) Critically analyse 'legislative intention'.

(f) Fully explain the 'Golden Rule' of construction.

[TURN OVER

IOS

Dec 2014

LLB - Sem V

BLS - Sem IX

QP Code : 17713

(3Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. :** (1) All Questions are compulsory.
(2) Figures to right indicates marks
(3) Give case-law and reasons wherever necessary.

1. Answer the following in not more than two sentence each. 20

- What do you mean by 'Absurdity'?
- What is 'Harmonious Construction'?
- What is the rule about 'anomaly'?
- What is the doctrine of 'implied over ruling'?
- What is the meaning of a 'Proviso'?
- What is the meaning of 'Operation of statute'?
- What is the meaning of 'exclusion or ouster of jurisdiction'?
- Explain the term 'abet' as per General Clauses Act, 1897?
- What is the meaning of 'Remedial statutes'?

2. Write short notes on any four of the following :- 20

- Presumption as to jurisdiction of courts.
- Grammatical and Logical interpretation of statutes.
- The rule of 'Ejusdem Generis'.
- Short Title and Long Title of a statute.
- Role of punctuation marks in the interpretation of statutes.
- Dictionaries as external aid to construction.

3. Attempt any Two of the following :- 12

- (a) A Session Trial was being conducted in a court. The advocate for the accused was urging the court to hold trial against a co-accused aged 17 also, along with the adult accused. The Juvenile Justice Act could not allow this. The advocate referred to the amended Sec 376 of IPC and urged that since there was public outcry at time of Nirbhaya Rape case in Delhi, Juvenile in such crime also should be tried in sessions court just as adult accused, such mention might have been wrongly left out to be written provision.

- Would this argument of the advocate of accused be upheld by court? Why?
- Comment on 'Causus omisus' briefly and state if it is applicable to this situation.

- (b) A new law came into existence in Maharashtra giving interest free loan to persons registered for doing Ph.D in Law, from 1st June 2014. The Act came into operation with effect from 1st June, 2014. Shama was a poor but scholar girl and wanted to get loan for Ph.D. though she was registered in the year 2011. She moved High Court Seeking directions to Govt. to allow her the said benefits.

CX-Con. 9993-14.

[TURN OVER

- (1) Can this Act of 2014 be applied retrospectively, without such mention in the statute?
- (2) Why all new Acts are prospective and not retrospective unless so specified?
- (c) The words "fruit juices" were used in a context of case before a High Court, pertaining to "beverages". It was argued that 'fruit juices' meant "fresh fruit juices".
  - (1) Can such additional meaning be drawn while interpreting a general words to mean less general words?
  - (2) Is the doctrine of Noscitur A sociis having a role to play while interpreting these words?

4. Answer the following questions in details. (Any 4)

48

- (a) Fully explain the role of internal and external aids of interpretation of statute.
- (b) "'Legislative' intention is a guiding light in interpretation of statute"- Explain fully stating how such legislative intention is to be gathered?
- (c) Fully discuss the provisions of sec. 6 of the General clauses Act.
- (d) Explain 'Repeal of a statute' and discuss in detail the effect of repeal.
- (e) Which are the various 'external aids' of interpretation of statutes? Explain them in detail with your comment about utility of each of them
- (f) Explain in full the "Presumption of constitutionality" of statutes.

CX-con. 9993-14.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(२ तास)

[एकूण गुण : ६०]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडवायचे आहेत.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नाला देय गुण दर्शवितात.
(३) आवश्यक तेथे कारणे/केस लॉ द्यावा.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोनच वाक्यात द्या.

२०

- (अ) 'असंगतता' (अवेसर्डिटी) म्हणजे काय ?
(ब) सुलभ शब्द बांधणी तत्व (हार्मोनियस कन्स्ट्रक्शन) म्हणजे काय ?
(क) 'कायद्याशी विसंगत' (अॅनौमली) याबद्दलचे नियम सांगा.
(ड) 'ध्वन्यर्थ विरुद्ध निर्णयाचे' (इम्पलाईड ओव्हरलींग) चे तत्व सांगा.
(इ) 'कायद्याचा अंमल चुकविणे' (इव्हेजन ऑफ स्टॅट्यूट्स) बाबतचे तत्व सांगा.
(फ) 'परंतुका' (प्रोव्हीजो) म्हणजे काय ?
(ग) कायद्याची अंमलबजावणी (ऑपरेशन ऑफ स्टॅट्यूट) म्हणजे काय ?
(ह) " न्यायकक्षा वगळणे किंवा काढून टाकणे' (एक्सक्ल्युझन और आऊटस्टर ऑफ ज्युरिसाडिक्शन) म्हणजे काय ?
(य) जनरल क्लॉजेस १८६७ अन्वये 'अबेट' (Abet) ही संकल्पना काय ते स्पष्ट करा.
(र) 'उपायात्मक कायदे' (रेमेडियल स्टॅट्यूट्स) म्हणजे काय ?

२. खालील कोणत्याही चार वर टिपा लिहा.

२०

- (अ) न्यायालयांच्या न्यायकक्षेबाबतची गृहितिके
(ब) कायद्याचे व्याकरणात्मक व तर्कशास्त्रात्मक अर्थबोधन
(क) 'एज्युसडेम जनरीसे' चा नियम
(ड) कायद्याचे लघु शिर्षक व दिर्घ शिर्षक
(इ) कायद्याच्या अर्थबोधनामधे शुध्दलेखनाच्या खुणांची भूमिका
(फ) शब्दकोषाचा रचनेमधे बाह्य सहाय्यक म्हणून होणारा उपयोग

३. खालीलप्रमाणे कोणतेही दोन सोडवा.

१२

- (अ) सेशन्स कोर्टामधे सेशन्स खटला सुरू असताना आरोपीचे वकील १७ वर्षे वयाच्या एका सहआरोपीचा सुध्दा याच खटल्यात आरोपी म्हणून समावेश करण्याची जोरदार मागणी करीत होते. बालगुन्हेगारी व न्याय कायदा यासाठी परवानगी देत नाही. मात्र संदर वकिलानी भा.द.वि.कलम ३७६ मध्ये झालेले बदल संदर्भासाठी घेऊन असे नमूद केले की निर्भया नावाच्या दिल्लीमधील केस नंतर जनक्षोभ उसळला होता व त्यामध्ये 'बालक गुन्हेगारासही 'मोठ्या' गुन्हेगाराबरोबरच खटल्यात जोडले पाहिजे अशी जनतेची मागणी होती. वकील पुढे म्हणाले की ही बाब कायद्याच्या तरतुदीत लिहिण्याची चुकून राहून गेली असावी.

(मराठी रूपांतर)

(२ तास)

[एकूण गुण : ६०]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडवायचे आहेत.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नाला देय गुण दर्शवितात.
(३) आवश्यक तेथे कारणे/केस लॉ द्यावा.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोनच वाक्यात द्या.

२०

- (अ) 'असंगतता' (अवेसर्डिटी) म्हणजे काय ?
(ब) सुलभ शब्द बांधणी तत्व (हार्मोनियस कन्स्ट्रक्शन) म्हणजे काय ?
(क) 'कायद्याशी विसंगत' (अॅनौमली) याबद्दलचे नियम सांगा.
(ड) 'ध्वन्यर्थ विरुद्ध निर्णयाचे' (इम्पलाईड ओव्हरलॉगिंग) चे तत्त्व सांगा.
(इ) 'कायद्याचा अंमल चुकविणे' (इव्हेजन ऑफ स्टेट्यूट्स) बाबतचे तत्व सांगा.
(फ) 'परंतुका' (प्रोव्हीजो) म्हणजे काय ?
(ग) कायद्याची अंमलबजावणी (ऑपरेशन ऑफ स्टॅट्यूट) म्हणजे काय ?
(ह) " न्यायकक्षा वगळणे किंवा काढून टाकणे' (एक्सक्ल्युझन और आउटस्टर ऑफ ज्युरिसाडिक्शन) म्हणजे काय ?
(य) जनरल क्लॉजेस अॅक्ट १८६७ अन्वये 'अबेट' (Abet) ही संकल्पना काय ते स्पष्ट करा.
(र) 'उपायात्मक कायदे' (रेमेडियल स्टॅट्यूट्स) म्हणजे काय ?

२. खालील कोणत्याही चार वर टिपा लिहा.

२०

- (अ) न्यायालयांच्या न्यायकक्षेबाबतची गृहितिके
(ब) कायद्याचे व्याकरणात्मक व तर्कशास्त्रात्मक अर्थबोधन
(क) 'एज्युसडेम जनरीस' चा नियम
(ड) कायद्याचे लघु शिर्षक व दिर्घ शिर्षक
(इ) कायद्याच्या अर्थबोधनामध्ये शुद्धलेखनाच्या खुणांची भूमिका
(फ) शब्दकोषाचा रचनेमध्ये बाह्य सहाय्यक म्हणून होणारा उपयोग

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा.

१२

- (अ) सेशनस कोर्टामध्ये सेशनस खटला सुरू असताना आरोपीचे वकील १७ वर्षे वयाच्या एका सहआरोपीचासुद्धा याच खटल्यात आरोपी म्हणून समावेश करण्याची जोरदार मागणी करित होते. बालगुन्हेगारी व न्याय कायदा यासाठी परवानगी देत नाही. मात्र संदर वकिलानी भा.द.वि.कलम ३७६ मध्ये झालेले बदल संदर्भासाठी घेऊन असे नमूद केले की निर्भया नावाच्या दिल्लीमधील केस नंतर जनक्षोभ उसळला होता व त्यामध्ये 'बालक गुन्हेगारासही 'मोठया' गुन्हेगाराबरोबरच खटल्यात जोडले पाहिजे अशी जनतेची मागणी होती. वकील पुढे म्हणाले की ही बाब कायद्याच्या तरतुदीत लिहिण्याची चुकून राहून गेली असावी.

- (१) वकिलांचे हे मागणे व युक्तिवाद कोर्ट ग्राह्य मानेल काय? का?
- (२) 'कॅससं ओमिसस' चे तत्व स्पष्ट करून या केसला ते लागू आहे काय ते सांगा.
- (ब) लॉ मध्ये पि.एच.डी. करणाऱ्या असामीना विनव्याज कर्ज देण्याबद्दलचा कायदा महाराष्ट्रमध्ये नव्याने अंमलात आला, १ जून २०१४ पासूनत्याच दिवशी तो अंमलातही आला. शमा नावाची एक गरीब परंतु विद्वान मुलगी या कायद्यासाठी कर्ज मिळवू इच्छिते, जरी तिचे पी.एच.डी रजिस्ट्रेशन सन २०११ मध्ये झाले. सदर नवीन कायद्याचे लाभ तिला मिळावेत यासाठी तिने उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली:
- (१) कायद्यामध्ये तसा उल्लेख नसतानासुद्धा सदर कायदा २०१४ मध्ये आला तो पूर्वलक्षी अंमलाने अंमलबजावणीसाठी घेता येऊ शकेल काय?
- (२) सर्व कायदे पूर्व लक्षी अंमलाचे नसतात जोपर्यंत तसे पूर्वलक्षी आहे हे स्पष्ट उल्लेख केले नसेल, असे का?
- (क) उच्च न्यायालयामध्ये 'शितपेयाबाबंतच्या' चालू असलेल्या केसमध्ये 'फळांचा रस' हे शब्द वापरले गेले. असा युक्तिवाद केला गेला की 'फळांचा रस' याचा अर्थ 'ताज्या फळांचा रस' असा घेतला गेला पाहिजे.
- (१) सर्वसाधारण शब्दांचा अर्थ लावताना असा अधिकचा अर्थ काढता येईल काय? जो कमी सर्वसाधारण अर्थ असेल?
- (२) नौस्सीटर अ सोसीस या संकल्पनेचा असा शब्दांचे अर्थबोधन करताना काही भूमिका आहे काय?

४.

खालीलपैकी कोणतेही ४ दिर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा.

४८

- (अ) कायद्याच्या अर्थबोधनामध्ये अंतर्गत सहाय्यक व बाह्य सहाय्यक यांची भूमिका सविस्तरपणे मांडा.
- (ब) "कायद्याचे अर्थबोधन करताना विधीमंडळाचे हेतू-उद्देश मार्गदर्शक दिपासारखे ठरतात" हे विधान सविस्तरपणे स्पष्ट करून विधीमंडळाचे हेतू उद्देश कसे समजून घ्यायचे ते नमूद करा.
- (क) जनरल क्लॉलेस अॅक्ट कायद्याचे कलम ६च्या तरतुदी सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- (ड) 'कायदा रद्द करणे' (रिपील ऑफ ए स्टॅट्यूट) म्हणजे काय ते स्पष्ट करून अशा (रिपीलचा) कायदा रद्द करण्याचा काय परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
- (इ) कायद्याच्या अर्थबोधनाचे विविध बाह्य सहाय्यक कोणते ते सविस्तरपणे नमूद करून त्यांच्या उपयोगितेबद्दलची तुमची मते मांडा.
- (फ) कायद्याच्या घटनात्मक 'वैधतेचे गृहितक' सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

3 yrs LLB

V

QP Code : CY-2298

5 yrs BLS

IX

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) All questions are compulsory.
 (2) figures to the right indicate marks assigned.
 (3) Give case-law wherever possible.

1. Answer the following in 2 sentences each. 20
- (1) Explain the concept of 'Immovable Property' as per the General Clauses Act, 1879.
  - (2) What do you mean by rule of 'Strict construction'?
  - (3) What is meant by the term 'Sententia legis'?
  - (4) What is meant by 'ejusdem generis'?
  - (5) What is the importance of 'Legislative debates' in interpretation of a statute ?
  - (6) Explain an 'enabling statute.'
  - (7) Give any 2 internal aids to interpretation.
  - (8) What is the meaning of a 'Mischief Rule'?
  - (9) Explain the term 'Vessel' under the General Clauses Act, 1879.
  - (10) What is the meaning of a 'Short title' to the Act?
2. Write short notes on any 4 of the following :- 20
- (1) Doctrine of colourable legislation.
  - (2) Commencement and termination of time.
  - (3) Restrictive and Extensive.
  - (4) Coming into operation of an Enactment.
  - (5) Cassus Omisus.
  - (6) Headings.
3. Attempt any 2 of the following problems. 12
- 1 - Section 11 of the Family Courts Act, 1984 read as under :-
 "In every suit or proceeding to which this act applies, the proceedings may be held in camera, if the family court so desires and shall be so if either party so desires."
 (a) State and explain when in-camera proceedings could be directory?
 (b) State and explain when in-camera proceedings would be mandatory?
  - 2 - In the case of I.C. Golaknath v/s state of punjab, the supreme court of India held that the amendment to the constitution is 'Law' under Article 13 of the constitution, but the decision would apply for the future.
 (a) State the famous principle of constitutional Interpretation laid down in the above case?
 (b) Explain in detail the said theory / principle.

- 3 - A Central Act stated that a document is required to be served by post.
- When will the service be deemed to have been effected?
  - Explain the expression 'Service by Post'.
4. Answer in full any 4 of the following :- 48
- Fully explain the maxim and its underlying principle - "Delegates non - potest Delegare"
  - Analyze in full the tests of Implied Repeal of a statute.
  - Discuss the presumption as to jurisdiction of a statute. Can the *jurisdiction of the supreme court of India or of a High court be affected by a statute?*
  - Give the significance of the internal and external aids of interpretation of statutes.
  - Discuss in detail section 6 of the General Clauses Act, 1879.
  - Explain the role of 'Legislative intention' in interpretation of a statute. How can such intention be gathered or found out?

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडवा
 (२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
 (३) आवश्यक तेथे केस - लॉ नमूद करा.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन वाक्यांत द्या. २०
- सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियम, १८७९ अन्वये "स्थावर मालमत्ता" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
  - "काटेकोर रचनेचे तत्व" म्हणजे काय?
  - "सेंटेंशीया लेगीस" म्हणजे काय?
  - 'एज्युसडेम जनरीस' म्हणजे काय?
  - कायद्याच्या अर्थबोधनामध्ये विधीमंडळांमधील / संसदेतील चर्चा कशा महत्त्वाच्या ठरतात.
  - "इनेबर्लींग स्टॅट्यूट" कशास म्हणतात?
  - अर्थबोधनासाठी उपयुक्त कोणतेही २ अंतर्गत सहाय्यक सांगा.
  - 'मिस्वीफ रूल' म्हणजे काय?
  - सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियम, १८७९ अन्वये 'व्हेसल' (जहाज) कशास म्हणतात?
  - कायद्याचे 'लघु शिर्षक' कशास म्हणतात?

२. कोणत्याही ४ टिपा लिहा : - २०
- (१) कलरेबल लेजीस्लेशनचे तत्व.
  - (२) वेळेची (कालाची) सुरुवात व अंत.
  - (३) रेस्ट्रीक्टीव्ह व एक्स्टेंन्सीव्ह
  - (४) एखादा कायदा अंमलात येणे.
  - (५) कॅसस - ओमिसस
  - (६) शिर्षक - मथळा (हेडींग्ज)
३. कोणतेही २ वस्तुस्थितीवर आधारित प्रश्न सोडवा. १२
१. कौटुंबिक न्यायालयाचे कायदा, १९८४ मधील कलम ११ पुढीलप्रमाणे आहे -
 'हा कायदा लागू असणाऱ्या प्रत्येक दाव्यामध्ये किंवा प्रकरणामध्ये, कामकाज कौटुंबिक न्यायालयास वाटल्यास 'इन-कॅमेरा' चालविले जाईल आणि उभयपैकी कोणाही पक्षकारास तशी इच्छा असल्यास 'इन-कॅमेराच' चालविले जाईल.
 (अ) 'इन कॅमेरा' कामकाज चालविणे केव्हा निर्देशात्मक राहिल? स्पष्ट करा.
 (ब) 'इन कॅमेरा' कामकाज चालविणे केव्हा बंधनकारक (सक्तीचे) राहिल? स्पष्ट करा.
  २. आय.सी. गोलकनाथ वि. पंजाब सरकार या खटल्यामध्ये भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने असे मानले की भारतीय राज्यघटनेमध्ये केलेली दुरुस्ती ही घटनेच्या कलम १३ अन्वये 'कायदा' आहे, मात्र सदर निकाल भविष्यात लागू राहिल असे न्यायालयाने सूचित केले.
 (अ) वरील खटल्यामध्ये घालून दिलेले राज्यघटनेच्या अर्थबोधनाचे विख्यात तत्व कोणते?
 (ब) सदर तत्व सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
  ३. एका केंद्रीय कायद्यामध्ये अशी तरतूद आहे की एक दस्तऐवज पोस्टशने बजावणे गरजेचे आहे.
 (अ) बजावणी झाली आहे, असे केव्हा मानले जाईल?
 (ब) "पोस्टाने बजावणी" म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
४. खालीलपैकी कोणतेही ४ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा :- ४८
- (१) "डेलीगेटस् नॉन पोटेट डेलिगॅरि" या लॅटीन न्यायतत्वाची माहिती देऊन त्यातील अधोरेखित तत्व स्पष्ट करा.
  - (२) कायद्याची 'इम्प्लाय्ड रिपील' (गृहीत रद्दवातलता) ओळखण्याच्या चाचण्या सविस्तरपणे नमूद करून संपूर्णपणे स्पष्ट करा.

TURN OVER

- (३) कायद्याची न्यायक्षेत्रदलची गृहितिके सांगा. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे किंवा उच्च न्यायालयाचे न्यायाधिकार एखाद्या कायद्याने बाधित होऊ शकतात काय?
  - (४) कायद्याच्या अर्थबोधनामधील अंतर्गत व बाह्य सहाय्यकांचे महत्व सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
  - (५) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियम, १८७९ चे कलम ६ चा सविस्तर उहापोह करून माहिती द्या.
  - (६) कायद्याच्या अर्थबोधनामध्ये कायदेमंडळाचा हेतू (लेजीस्लेटीव्ह इंटेंट) कशी भूमिका बजावतो ते स्पष्ट करा. असा हेतू कशा प्रकारे समजून घेता येतो?
-

- N.B. : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks allotted.

1. Answer in two to three sentences each :- 20
- What is the purpose of interpretation ?
  - Explain the term 'Person' as per General Clauses Act.
  - What is meant by 'Beneficial Interpretation' ?
  - What is an enabling statute ?
  - Explain the term 'Pari Materia'.
  - Explain the doctrine of prospective over - rulling.
  - What is 'short title to the Act' ?
  - Give importance of legislative Debates.
  - Explain the term 'District Judge' under the General Clauses Act.
  - Role of the 'Preamble' in interpretation of the Constitution of India.
2. Write short notes on any four of the following :- 20
- Ambiguous Definition.
  - Doctrine of liberal Construction.
  - Delegates non-potest Delegare.
  - Role of 'proviso'.
  - Statute must be read as whole.
  - Legal fiction.
3. Solve any two of the following situational problems :- 12
- The question was whether Section 7 of the Admiralty Court Act of 1861 also gave Jurisdiction over claims for loss of life which otherwise would have come under the Fatal Accident Act.
    - Whether the maxim 'Generalis specialibus non derogant' applies here ? Explain.
    - Which Act is regarded as General Act and which is Special Act ?
  - A public interest litigation was filed by the Petitioner, a social worker for release of children below 16 years of age detained in jail. It was observed by the Supreme Court that clause (f) of Article 39 provides that children are given opportunities

and facilities to develop in a healthy manner and in condition of freedom and dignity, and that the childhood and youth are protected against Exploitation and against moral and material abandonment. All the acts are on the statute book. In some states, the Acts have not yet been brought in force to give effect to Art.' 39.

(i) What type of Construction is applied for interpreting the protection of children ?

(ii) Can the Supreme Court direct the states to enact and implement laws.

(c) A Central statute received the presidential assent on 1st January, 2013.

(i) Explain the term which describes the legal effect.

(ii) What would be the effect if parliament had to state that the Act would commence from 1st March, 2013 ?

4. Answer any **four** of the following :-

48

(a) Discuss the rules of Statutory Interpretation with the help of decided cases ? Explain 'Literal Rule' and 'Mischief Rule'.

(b) Explain the statement 'Beneficial Construction' is a tendency rather than a rule.

(c) Discuss the presumption as to jurisdiction of a statute. Can the jurisdiction of a Supreme Court or of a High Court be affected by a Statute ?

(d) Give the importance of External and Internal Aids of interpretation.

(e) Analyze the tests of Implied Repeal.

(f) Analyze Section 6 of the General Clauses Act.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन ते तीन वाक्यांत द्या :-

२०

- (अ) अर्थबोधनाचा (interpretation) उद्देश काय असतो ?
(ब) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियम या अन्वये 'व्यक्ती' (पर्सन) या संज्ञेचा अर्थ स्पष्ट करा.
(क) 'हितकारक अर्थबोधन' (बेनिफिशियल इंटरप्रिटेशन) म्हणजे काय ?
(ड) इनेबलिंग स्टॅट्युट (एखादी कृती करणेस बळ देणारा कायदा) कशाला म्हणतात ?
(इ) 'पॅरी मटेरिया' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
(फ) 'प्रॉसपेक्टीव्ह ओव्हररुलींग' चे तत्त्व स्पष्ट करा.
(ग) एखाद्या कायद्याचे 'शॉर्ट टायटल' (लघु शीर्षक) म्हणजे काय ?
(ह) विधीमंडळांमधील चर्चेचे (लेजिस्लेटिव्ह डिबेट्सचे) महत्त्व सांगा.
(स) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमान्वये 'जिल्हा न्यायाधीश'ची व्याख्या सांगा.
(ल) भारतीय राज्यघटनेच्या अर्थबोधनामध्ये 'प्रस्ताविकेचे' (प्रिअम्बलचे) महत्त्व सांगा.

२. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा :-

२०

- (अ) संदिग्ध व्याख्या.
(ब) 'उदार रचनेचे' (लिबरल कन्स्ट्रक्शनचे) तत्व.
(क) डेलिगेटस् नॉन पोटेस्ट डेलिगैर (मुख्यतयार मुखत्यारास नेमू शकत नाहीचे तत्व).
(ड) 'परंतुकेचे' (प्रोव्हीजोचे) स्थान / कार्य.
(इ) 'कोणताही विधी (कायदा) एकत्रीत वाचला पाहिजे', हे तत्व.
(फ) वैधानिक कल्पनाविलास (लीगल फिक्शन).

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रसंगाधारित प्रश्न सोडवा :-

१२

- (अ) अॅडमिरेलिटि कोर्ट अॅक्ट, १८६१ या कायद्यामधील कलम ७ जीवितहानीबद्दल नुकसान भरपाई मागण्याचा हक्क / न्यायकक्षा देतो का असा प्रश्न आहे, जी न्यायकक्षा या कलमाव्यतिरिक्त दि फॅटल ऑक्सिडेंट अॅक्ट अन्वये व अंतर्गत प्राप्त झाली असती.

(i) या ठिकाणी 'जनरॅलीस स्पेशिअलीबस नॉन डेरोगॅन्ट' हे न्यायतत्व (मॅक्सिम) लागू पडते काय? स्पष्ट करा.

(ii) 'जनरल अॅक्ट' कशास म्हणतात व 'स्पेशल अॅक्ट' कशास म्हणतात ?

[TURN OVER

(ब) एका समाजसेवी याचिकाकर्त्याने एक जनहित याचिका दाखल केली आणि तुरुंगात डांबून ठेवण्यात आलेली १६ वर्षे वयाखालील मुले मुक्त करण्याची मागणी केली. सर्वोच्च न्यायालयास असे दिसून आले की राज्यघटनेच्या कलम ३९ (फ) अन्वये मुलांना निकोप पध्दतीने, स्वातंत्र्य व सन्मान राखला जाईल अशा रितीने त्यांच्या विकासाच्या संधी व सोई त्यांना दिल्या पाहिजेत व त्यांचे बालपण व कुमारपण हे संरक्षित केले गेले पाहिजे जेणेकरून त्यांचे नैतिक अथवा भौतिक शोषण किंवा दुर्लक्ष होऊ नये. यासंदर्भातील सर्व कायदे अस्तित्वात आहेत. मात्र काही राज्यांत असे कायदे अद्याप अंमलात आणले गेले नाहीत, जेणेकरून राज्यघटनेचे कलम ३९ विनाअंमल राहिले.

(i) मुलांच्या संरक्षणासाठी कोणत्या पध्दतीची 'रचना' (कन्स्ट्रक्शन) अर्थबोधनास वापरण्यात आली आहे ?

(ii) सर्वोच्च न्यायालय राज्यांना कायदे निर्माण (इंक्ट) व अंमलबजावणी (इम्प्लीमेंट) करण्याचे निर्देश देऊ शकते काय ?

(क) एका केंद्रीय कायद्यास राष्ट्रपतींनी दि. १ जानेवारी, २०१३ रोजी मान्यता दिली.

(i) यातील कोणती संकल्पना कायदेशीर परिणाम दर्शविते ?

(ii) जर संसदेने सदर कायदा १ मार्च, २०१३ पासून लागू होईल असे नमूद केले असते तर काय परिणाम झाला असता ?

४. खालीलपैकी कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा :-

(अ) कायद्याच्या अर्थबोधनाचे विविध नियम स्पष्ट करा. 'शब्दशः अर्थबोधन' व 'अपकारक नियम' म्हणजेच लिटररी रुल व मिश्चिफ रुल अधिक स्पष्टपणे वर्णन करा.

(ब) "हितकारक रचनेचा नियम" हा नियमापेक्षा एक कल आहे" हे वाक्य स्पष्ट करा.

(क) एखाद्या कायद्याच्या न्यायक्षेत्राबद्दलचे गृहितक (प्रिझम्पशन) सांगा. एखाद्या कायद्याने सर्वोच्च न्यायालयाचे किंवा उच्च न्यायालयाचे अधिकारक्षेत्र बाधित होऊ शकते काय ?

(ड) अर्थबोधनाचे बाह्य व अंतर्गत मदतनीस (एड्स) यांचे महत्त्व सांगा.

(इ) ध्वन्यर्थ किंवा उपलक्षित निरसून - रद्दबातलता (इंप्लाइड रिपील) ओळखण्याच्या कसोट्या (टेस्ट्स) कोणत्या ते सविस्तरपणे नमूद करा.

(फ) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियमाचे कलम ६ सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

IOS

3 yrs sem-IV
5 yrs sem-IX

April 2013

AGJ 1st half (i) 16

Con. 5582-13.

(3 Hours)

NG-7294

[Total Marks : 100

1. Answer in **two to three** sentences **each** :-

20

- (a) What is interpretation of statutes ?
- (b) Explain the term "person" as per General Clauses Act.
- (c) Explain the doctrine of prospective over-ruling.
- (d) Name any two internal aids to interpretation.
- (e) Explain "noscitur a sociis"
- (f) What is an enabling statute ?
- (g) Explain the term movable property.
- (h) Explain the term pari materia.
- (i) Explain the primary rule of interpretation.
- (j) Explain the role of the "Preamble" in interpretation of the constitution of India.

2. Write short notes on any **four** of the following :-

20

- (a) Statute must be read as a whole
- (b) Ambiguous Definitions.
- (c) Doctrine of occupied field
- (d) Coming into operation of Enactments.
- (e) Role of Proviso.
- (f) Legal Fictions.

3. Solve any **two** of the following situational problems :-

12

- (a) In I.C. Golaknath v/s state of Punjab the Hon'ble Supreme Court held that amendment to the constitution is "law" under article 13 of the constitution but the decision would apply to the future.
  - (i) State the famous principle of constitutional interpretation laid down in the above case.
  - (ii) Explain "law" under article 13 of the constitution.
- (b) Section 43 of the arbitration and conciliation Act, 1996 reads as under, "The limitation Act 1963 shall apply to arbitration as it applies to proceedings in Court".
  - (i) Explain the rule of interpretation which can help you to understand section 43 of the arbitration and conciliation Act, 1996.
  - (ii) Explain the nature of the provision section 43.
- (c) A Central Act stated that a document is required to be served by post.
  - (i) When will be the service deemed to have been effected ?
  - (ii) Explain the expression "Service by post"

[TURN OVER

4. Answer any four of the following :-

- Explain with illustrations the Golden rule of interpretation.
- Critically analyze the parts of a statute.
- Analyze section 6 of the General Clauses Act.
- Explain the doctrine of severability.
- Penal statute is strictly construed. Discuss.
- Comment on Mandatory and Directory Statutes.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

२०

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी दोन ते तीन वाक्यात लिहा :-

- कायद्याचे अर्थबोधन म्हणजे काय ?
- जनरल क्लॉजेस ॲक्टनुसार "व्यक्ति" स्पष्ट करा.
- प्रोस्पेक्टिव्ह ओवर रूलींगचे तत्त्व.
- अंतर्गत सहाय्यकारी अर्थबोधनाचे दोन प्रकार सांगा.
- "नॉस्किटर-अ-सॉसिस" स्पष्ट करा.
- कायद्याचा अंमल केव्हा सुरु होतो ?
- "जंगम मालमत्ता" म्हणजे काय ?
- "पॅरी मटेरिआ" स्पष्ट करा.
- अर्थबोधनाचे मूळ नियम कोणते ? सांगा.
- भारतीय संविधानाच्या अर्थबोधनाच्या दृष्टीने प्रस्तावनेचे महत्त्व सांगा.

२. कोणत्याही चार टिपा लिहा :-

- कायदा हा संपूर्णपणे वाचला गेला पाहिजे
- संदिग्ध व्याख्या (Ambiguous definitions)
- ऑक्युपाईड फिल्डचे तत्त्व सांगा
- कायद्याची अंमलबजावणी सुरु होणे (Coming into operation)
- अट/शर्त (proviso) चे महत्त्व
- कायदेशीर कल्पना (Legal fictions).

२०

३. प्रासंगिक अडचणी, कोणत्याही दोन सोडवा :-

१२

(अ) आय.सी. गोलकनाथ वि पंजाब सरकार यामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय दिला की अनुच्छेद १३ नुसार घटनेतील बदल हा "कायदा" आहे. परंतु हा निर्णय भविष्यात लागू राहिल.

(१) वरील केसमध्ये घटनेचा अर्थ लावण्यासंदर्भात सुप्रसिध्द तत्त्व सांगा.

(२) भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद १३ प्रमाणे कायद्याचे स्पष्टीकरण करा.

(ब) आर्बिट्रेशन आणि कन्सिलिएशन कायदा १९९६ च्या कलम ४३ प्रमाणे, "लिमिटेशन ॲक्ट १९६३" हा कायदा ज्याप्रमाणे न्यायालयाच्या कायदेशीर कार्यवाहीस लागू होतो, त्या पध्दतीने आर्बिट्रेशनला सुध्दा लागू होईल.

(१) अर्थबोधनाच्या कोणत्या नियमाप्रमाणे, तुम्ही आर्बिट्रेशन आणि कन्सिलिएशन कायदा, १९९६ च्या कलम ४३ चा अर्थ सांगू शकाल ?

(२) कलम ४३ च्या तरतुदीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

(क) केंद्रीय अधिनियमाप्रमाणे "दस्तऐवजाची बजावणी" पोस्टाद्वारे झाली पाहिजे.

(१) दस्तऐवजाची बजावणी झाली असे केव्हा गृहीत धरले जाईल ?

(२) "पोस्टाद्वारे बजावणी" स्पष्टीकरण द्या.

४. खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :-

४८

(अ) उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करा "गोल्डन रुल"

(ब) "कायद्याचे घटक/भाग" टिप्पणी करा.

(क) जनरल क्लॉजेस ॲक्ट प्रमाणे कलम ६ चे विश्लेषण करा.

(ड) "सेवरेबिलिटी" चे तत्त्व सांगा.

(इ) दंडसंहितेच्या कायद्यांची अंमलबजावणी कठोरपणे केली जाते, चर्चा करा.

(फ) "आदेशात्मक कायदे आणि मार्गदर्शनात्मक कायदे" मत व्यक्त करा.

3yr Sem - V

5yr Sem - IX

IOS

May - 12

Con. 3277-12.

MR - 4274

(3 Hours)

[Total Marks : 100

1. Answer in 2-3 sentences each of the following: -

20

- (a) Explain the term *sententia legis*.
- (b) Explain "immovable property" as per General Clause Act.
- (c) Explain the Doctrine of Occupied Field.
- (d) Name any two external aids to interpretation.
- (e) Explain the principle of '*eiusdem generis*.'
- (f) What is a Codifying Statute?
- (g) Explain the term District Judge under the General Clause Act 1897.
- (h) Explain the term *contemporanea - expositio*
- (i) Explain the importance of Historical background as an aid to interpretation.
- (j) Explain the beneficial rule of construction.

2. Write short notes on any four of the following: -

20

- (a) *Cassus Omnisus*.
- (b) Headings.
- (c) Doctrine of Colourable Legislation
- (d) Commencement and Termination of Time.
- (e) Restrictive and Extensive
- (f) Express Repeal.

[TURN OVER

3. Solve any two of the following situational problems: -

12

- (a) In K.M. Nanavati v/s State of Bombay The Honourable Supreme Court held that the power of the governor under Article 161 of the Constitution to grant pardon or to suspend a sentence is not available during the period the matter becomes sub judice before the Supreme Court.
- (i) Name the Doctrine applied by the S.C in the above case.
- (ii) Explain the Doctrine applied by the Supreme Court in the above case.
- (b) In Indira Sawhney v/s Union of India the question before the Honourable Supreme Court was the interpretation of the expression backward class of citizens and the Supreme Court relied upon the speech of Dr. B.R. Ambedkar to give meaning to the expression.
- (i) Explain the role played by the speech of Dr. B.R. Ambedkar in the above case.
- (ii) State the nature of speech and debates as aids to interpretation.
- (c) In I.C Golaknath v/s State of Punjab the Supreme Court held that amendment to the Constitution is "law" under Article 13 of the constitution but the decision would apply for the future.
- (i) State the famous principle of Constitutional interpretation laid down in the above case.
- (ii) Explain the said theory/principle.

4. Answer any four of the following: -

48

- (a) Explain the role of Legislative intention in interpretation.
- (b) What is Repeal of a statute? Deal with the effects of Repeal.
- (c) Explain the Doctrine of Pith and Substance with illustrations.
- (d) "Taxation Statutes are strictly interpreted" explain.
- (e) Explain with illustrations the Golden Rule of Interpretation.
- (f) Explain "presumption of constitutionality" of Statutes.

****

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी २-३ वाक्यात लिहा.

(अ) 'सेंटेनशीया लेगीस' संज्ञा स्पष्ट करा.

(ब) जनरल क्लॉज ॲक्ट नुसार 'इममुव्हेबल प्रॉपर्टी' स्पष्ट करा.

(क) ऑक्यूपाइड फील्ड (Occupied Field) चे तत्त्व स्पष्ट करा.

(ड) अर्थबोधनाचे कोणतेही दोन बाह्य साह्य सांगा.

(इ) तत्त्व स्पष्ट करा - ejusdem generis.

(फ) 'कोडिफाईंग स्टॅट्यूट' म्हणजे काय ?

(ग) १८९७ च्या जनरल क्लॉज ॲक्ट अंतर्गत 'डिस्ट्रीक्ट जज' ही संज्ञा स्पष्ट करा.

(ह) 'काँटमपोराना-एक्सोपोशिओ' संज्ञा स्पष्ट करा.

(य) अर्थबोधन साह्यासाठी ऐतिहासिक पार्श्वभूमीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

(र) फायदेशीर बांधणीचा नियम स्पष्ट करा.

२. कोणत्याही चार टिपा लिहा.

(अ) कॅसस ओमिसस (Cassus Omisus)

(ब) हेर्डींग्ज

(क) 'कलरेबल लेजीसलेशन' चे तत्त्व

(ड) कमेन्समेंट आणि टर्मिनेशन ऑफ टाईम

(इ) रेस्ट्रीक्टीव्ह आणि एक्सटेन्सीव्ह

(फ) एक्सप्रेस रीपील.

३. प्रासंगिक अडचणी, कोणत्याही दोन सोडवा.

(अ) के.एम्. नानावटी वि. युनियन ऑफ इंडिया या केसमध्ये आदरणीय सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय असा दिला-

जर 'मॅटर' सुप्रीम कोर्टात न्यायप्रविष्ट असेल तर त्या कालावधीत घटनेच्या कलम १६१ नुसार राज्यपालांना शिक्षेतून सुटका करणे वा पुढे ढकलणे हा अधिकार उपलब्ध नसतो.

(१) वरील केसमध्ये सुप्रीम कोर्टाने अवलंबलेल्या तत्त्वाचे (डॉक्ट्रीन) नाव सांगा.

(२) वरील केस मध्ये सुप्रीम कोर्टाने अवलंबलेले तत्त्व (डॉक्ट्रीन) विषद करा.

[TURN OVER

(ब) इंदिरा सावनी वि. युनियन ऑफ इंडिया या केसमध्ये आदरणीय सर्वोच्च न्यायालयाने 'बॅकवर्ड क्लास ऑफ सिटीझन्स' या शब्दसमुहाचा अर्थ लावण्याचा प्रश्न निर्माण झाला होता. डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांच्या भाषणाचा अर्थ लावण्याकरता सर्वोच्च न्यायालय डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांच्या भाषणावर अवलंबून राहिले.

- (१) वरील केसमध्ये डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांच्या भाषणाची भूमिका (रोल) स्पष्ट करा.
- (२) अन्वयार्थ लावण्याकरता साह्य (एड) म्हणून भाषण व वादविवाद यांचा उपयोग विषद करा.

(क) आय.सी.गोलकनाथ वि. पंजाब राज्य यामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय दिला की कलम १३ नुसार केलेले घटनेतील बदल हा 'कायदा' आहे. परंतु हा निर्णय भविष्यात लागू राहिल.

- (१) वरील केसमध्ये घटनेचा अर्थ लावण्यासंदर्भात सुप्रसिध्द तत्त्व सांगा.
- (२) सदरचे तत्त्व/प्रमेय विषद करा.

४. खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

- (अ) कायद्याचा अर्थ लावण्याकरता लेजिस्लेटिव्ह इन्टेन्शनची भूमिका स्पष्ट करा.
- (ब) 'रीपील ऑफ स्टॅट्यूट' म्हणजे काय ? त्याच्या परिणामांची चर्चा करा.
- (क) 'पीथ अॅन्ड सबस्टन्स' या तत्त्वाचे उदाहरणासहित स्पष्टीकरण करा.
- (ड) "टॅक्सच्या कायद्याचे अर्थ कठोरपणे लावतात." स्पष्ट करा.
- (इ) कायद्याची घटनात्मक गृहीतके स्पष्ट करा.
- (फ) 'प्रीझ्मपशन ऑफ कॉन्स्टीट्यूटोरीटी ऑफ स्टॅट्यूट' स्पष्ट करा.

1. Answer in **2-3 sentences each** of the following :—

- (a) Explain the doctrine of colourable legislation.
- (b) Explain "Noscitur a Sociis."
- (c) What is a Mandatory Statute.
- (d) What is a Codifying Statute.
- (e) Explain the term imprisonment under General Clauses Act.
- (f) Explain the term magistrate under General Clauses Act.
- (g) Explain the term "Vessel" under General Clauses Act.
- (h) What is a "State Act" under the General Clauses Act ?
- (i) Explain the term "Swear" under the General Clauses Act.
- (j) What is a Remedial Statute ?

2. Write short notes on any **four** of the following :—

- (a) Title
- (b) The Golden Rule of Construction
- (c) Illustration
- (d) Doctrine of Implied Powers
- (e) Harmonious construction
- (f) Coming into operation of a statute.

3. Solve any **two** of the following situational problems :—

- (a) Section 8-B of the Consumer Protection Act, 1986 reads as under :—
The objects of every District Council shall be to promote and protect within the District the rights of the consumers laid down in (a) to (f) of section 6."
  - (i) State and explain the rule of construction used by you to understand the above section.
  - (ii) What kind of a statute is the Consumer Protection Act, 1986.
- (b) The committees which precede the enactment of a legislation, reports of J. P. C's and report of a commission set up for collecting information leading to the enactment are aids to construction.
  - (i) State the nature of the aids mentioned above.
  - (ii) State the reasons for considering the above as aids to interpretation.
- (c) The Income Tax Statute, Sales Tax Statute all belong to a class of statutes, where there is, no room for unexpressed intention to tax.
  - (i) State and explain the rule of construction employed in interpreting the above statutes.
  - (ii) Explain how exemptions with beneficent objects are interpreted in above statutes.

4. Answer any **four** of the following :—

- (a) Explain the importance of Definitions in interpreting a statute.
- (b) Analyze the Mischief Rule of Construction.
- (c) Discuss the Doctrine of Severability.
- (d) Analyze construction of a Penal Statute.
- (e) Explain the doctrine of Pari Materia.
- (f) Briefly discuss the rules of construction of General words.

१. खालील प्रश्नांची २ ते ३ वाक्यात उत्तरे लिहा :-

- (अ) "कलरेबल लेजिसलेशन" म्हणजे काय ?
 (ब) "Noscitur a Sociis" म्हणजे काय ?
 (क) "मॅडेटरी स्टॅट्यूट" म्हणजे काय ?
 (ड) "कोडिफाईंग स्टॅट्यूट" म्हणजे काय ?
 (इ) जनरल क्लॉजेस अॅक्ट प्रमाणे "तुरुंगवास" म्हणजे काय ?
 (फ) जनरल क्लॉजेस अॅक्ट प्रमाणे "मॅजिस्ट्रेट" म्हणजे काय ?
 (ग) जनरल क्लॉजेस अॅक्ट प्रमाणे "व्हेसल" म्हणजे काय ?
 (ह) जनरल क्लॉजेस अॅक्ट प्रमाणे "राज्याचाकायदा" म्हणजे काय ?
 (स) जनरल क्लॉजेस अॅक्ट प्रमाणे "प्रतिज्ञा" म्हणजे काय ?
 (द) रेमिडिअल स्टॅट्यूट म्हणजे काय ?

२. संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :-

- (अ) शिर्षक/नाव (ड) ईम्प्लाइड पॉवर चे तत्त्व (Doctrine of Implied Powers)
 (ब) सुवर्ण नियम (इ) सुलभ शब्द बांधणी तत्त्व (Harmonious Construction)
 (क) उदाहरणे (फ) कायदा अस्तित्वात येणे.

३. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची कारणे द्या :-

- (अ) ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ कलम ८-ब नुसार, "प्रत्येक जिल्हा ग्राहक मंचाचे हे कर्तव्य आहे की त्या मंचाने प्रत्येक जिल्ह्यातील ग्राहकांच्या अधिकाराचे संरक्षण व संवर्धन याच कायद्यातील कलम ६(अ ते फ) चे अनुशंगाने करावयाचे आहे."
 (१) वरील उदाहरणात शब्द बांधणीचे कोणते तत्त्व स्पष्ट केलेले आहे ?
 (२) ग्राहक संरक्षण कायदा, १९८६ हा कोणत्या प्रकारचा/स्वरूपाचा कायदा आहे ?
 (ब) कायदा करणाऱ्या समितीने कायदेमंडळाच्या संयुक्त संसदीय समितीचे माहिती (रिपोर्ट) हे कायदा करण्यासंदर्भातील माहिती म्हणून वापर केला.
 (१) वरील उदाहरणात कायदा करण्याचे कोणते साह्य वापरले आहे ?
 (२) वरील वापरलेल्या सहाय्याचे कारण सांगा.
 (क) प्राप्ती कराचा कायदा व विक्री कराच्या कायदानुसार ज्या लोकांचा कर भरायचा आहे त्यांना कोणत्याही प्रकारची सूट अथवा सवलत कर भरण्यातून मिळणार नाही.
 (१) वरील कायदाचा अन्वयार्थ लावताना कोणते शब्दबांधणीचे तत्त्व वापरले आहे ते कारणासहित स्पष्ट करा.
 (२) बेनिफिशियल ऑबजेक्टसाठी एखाद्या सवलतीचा वरील उदाहरणात कसा अन्वयार्थ लावता येईल ?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

- (अ) कायदाचा अन्वयार्थ लावताना "व्याख्यांचे" महत्त्व विशद करा.
 (ब) "मिसचिफ रूल ऑफ इंटरप्रीटेशन" स्पष्ट करा. अर्थ लावण्याचा "अपकार नियम" सांगा.
 (क) विभाजनाचे तत्त्व स्पष्ट करा.
 (ड) शिक्षेच्या कायदाबद्दल विस्तृतपणे लिहा.
 (इ) पॅरि मटेरियाचे तत्त्व स्पष्ट करा.
 (फ) सामान्य शब्दांच्या कायदासाठीचा अन्वयार्थ लावा.

1. Answer in **two to three** sentences **each** :— 20
- Explain the term "affidavit" as per General Clauses Act, 1897.
  - Explain the term "abet" as per General Clauses Act, 1897.
  - Explain the term "Official Gazette" under General Clauses Act, 1897.
  - Explain the term "Registered" as per General Clauses Act, 1897.
  - Explain the term "Son" as per General Clauses Act, 1897.
  - What is a Temporary Statute ?
  - What is a consolidating statute ?
  - Explain the doctrine of Pith and substance.
  - What is a Taxing Statute ?
  - When are statutes said to be in pari-materia ?
2. Write short notes on any **four** of the following :— 20
- The Mischief Rule
  - Statute must be read as a whole
  - Explanations
  - Casus Omissus
  - Computation of Time
  - Doctrine of Repugnancy.
3. Solve any **two** of the following situational problems :— 12
- Section 11 of the Family Courts Act, 1984 reads as under :—
In every suit or proceeding to which this Act applies, the proceedings may be held in camera if the Family Court so desires and shall be so if either party so desires.
    - State and explain when in camera proceedings could be Directory.
    - State and explain when in camera proceedings would be mandatory.
  - Circulars issued under the L.I.C. Act are always interpreted in form of policy Holders if two constructions are possible
    - State and explain the above referred rule of construction.
    - Mention any two types of statutes which follow the above referred rule of construction.
  - Marginal Notes are those notes which are inserted at the side of sections in an Act and explain the effect of a section.
    - State and explain when the, Marginal Notes lose their importance as an aid.
    - State the role played by Marginal Notes in interpreting the constitution of India.
4. Answer any **four** of the following :— 48
- Examine the role of proviso in interpreting a statute
  - Analyze the golden rule of construction
  - Discuss the Doctrine of Colomable Legislation
  - Examine the presumption against extra – territorial operation of statute
  - Explain the main rules of construction of a Penal Statute
  - Critically analyze Ejusdem generis.

(मराठी रूपांतर)

१. खालील प्रश्नांची दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा :-

- जनरल क्लॉजेस अॅक्ट नुसार “प्रतिज्ञापत्र” म्हणजे काय ?
- जनरल क्लॉजेस अॅक्ट नुसार “अबेट” म्हणजे काय ?
- जनरल क्लॉजेस अॅक्ट नुसार “ऑफिशियल गॅझेट” म्हणजे काय ?
- जनरल क्लॉजेस अॅक्ट नुसार “रजिस्टर” म्हणजे काय ?
- जनरल क्लॉजेस अॅक्ट नुसार “मुलगा” म्हणजे कोण ?
- तात्पुरता कायदा म्हणजे काय ?
- कोडिफाईंग स्टॅट्यूट म्हणजे काय ?
- मुळ गाभातत्त्व म्हणजे काय ?
- कराचा कायदा म्हणजे काय ?
- पॅरिमेटेरिआचा कायदा कोणास म्हणावे ?

२. कोणत्याही चार टिपा लिहा :-

- अर्थ लावण्याचा अपकार नियम
- कायदा पूर्णपणे वाचला पाहिजे
- स्पष्टीकरण (Explanation)
- कॅसेस ओमिसस (Casus omissus)
- वेळेची गणना (Computation of time)
- विरूद्ध तत्त्व.

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा.

- कलम ११ फॅमिली कोर्ट अॅक्ट १९८४ प्रमाणे “या कायद्यातील प्रत्येक दावा हा इन-कॅमेरा प्रोसिडींग पध्दतीने चालवण्यात यावा” असे जर कोर्टाचे मत असेल तसेच जर दाव्यातील पक्षकारांची इच्छा देखील तशीच असेल तर.
  - इन कॅमेरा प्रोसिडींग हे कधी मान्य करता येईल ?
  - इन कॅमेरा प्रोसिडींग हे कधी बंधनकारक असेल ?
- एल.आय.सी (L.I.C) कायद्यातील तत्त्वे ही नेहमी पॉलिसी काढणाऱ्याच्या फायद्यासाठी उपयोगी पडतील असा त्यांचा अन्वयार्थ लावावा.
  - वरील उदाहरणातील अर्थबोधनाचा नियम सांगा.
  - वरील अर्थबोधनाचा नियम असणारे कोणत्याही दोन कायद्यांचे प्रकार सांगा.
- सामासीक टिपा या त्या असतात ज्या कायद्यात समासाच्या बाजूत दिलेल्या असतात.
  - सामासीक टिपांचे अर्थबोधनाचे सहाय्यासाठी साह्य (Aid) म्हणून कधी उपयोग करता येईल ?
  - भारतीय राज्यघटनेचा अन्वयार्थ लावताना टिपांचा उपयोग कोणते साह्य (Aid) म्हणून झालेला आहे ?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

- कायद्याचा अन्वयार्थ लावताना प्रोवीजो (Proviso) चे महत्त्व सांगा.
- सुवर्णतत्त्वाचा नियम स्पष्ट करा.
- आभासी कायद्याचे तत्त्व स्पष्ट करा.
- “एक्स्ट्रा - टेरिटोरियल ऑपरेशन ऑफस्टेट” चे विरूद्ध असलेले गृहितक स्पष्ट करा.
- दंडनीय कायद्याच्या अन्वयार्थाचा नियम स्पष्ट करा.
- टिकात्मक विवेचन करा - (ejusdem generis).